

(สำเนา)

เลขรับ ๘๒/๒๕๖๗ วันที่ ๓๑ ก.ค. ๒๕๖๗
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สภาผู้แทนราษฎร

ถนนสามเสน เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติฯ และเอกสารประกอบในเรื่องนี้

ข้าพเจ้ากับคณะ ขอเสนอร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล และบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ ประกอบกับเอกสารการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ (ถ้ามี) มาเพื่อได้โปรดนำเสนอ สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาและหากสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้วก็ขอได้โปรดนำเสนอวุฒิสภาพิจารณา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) วิโรจน์ ลักขณาอดิศร ผู้เสนอ
(นายวิโรจน์ ลักขณาอดิศร)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล

(ลงชื่อ) เอกราช อุดมอำนวย ผู้เสนอ (ลงชื่อ) เรืองวิทย์ คุณวัฒนาพงษ์ ผู้เสนอ
(นายเอกราช อุดมอำนวย) (นายเรืองวิทย์ คุณวัฒนาพงษ์)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย

(ลงชื่อ) เรืออากาศโท ธนเดช เพ็งสุข ผู้เสนอ (ลงชื่อ) เขตวัน เตือประโคน ผู้เสนอ
(ธนเดช เพ็งสุข) (นายเขตวัน เตือประโคน)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล

(ลงชื่อ) โกศล ปัทมะ ผู้เสนอ (ลงชื่อ) พิมพ์พิชชา ชัยศุกกิจเจริญ ผู้เสนอ
(นายโกศล ปัทมะ) (นางสาวพิมพ์พิชชา ชัยศุกกิจเจริญ)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย

(ลงชื่อ) สยาม เพ็งทอง ผู้เสนอ (ลงชื่อ) ชยพล สท้อนดี ผู้เสนอ
(นายสยาม เพ็งทอง) (นายชยพล สท้อนดี)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล

(ลงชื่อ) จิรัฏฐ์ ทองสุวรรณ์ ผู้เสนอ (ลงชื่อ) การณิก จันทดา ผู้เสนอ
(นายจิรัฏฐ์ ทองสุวรรณ์) (นางสาวการณิก จันทดา)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล

(โปรดพลิก)

(ลงชื่อ)	ภัสริน รามวงศ์ (นางสาวภัสริน รามวงศ์) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล	ผู้เสนอ	(ลงชื่อ)	วิทวัส ตีชะวาณิชย์ (นายวิทวัส ตีชะวาณิชย์) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล	ผู้เสนอ
(ลงชื่อ)	รักชนก ศรีนอก (นางสาวรักชนก ศรีนอก) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล	ผู้เสนอ	(ลงชื่อ)	ภคมน หนูนอนันต์ (นางสาวภคมน หนูนอนันต์) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล	ผู้เสนอ
(ลงชื่อ)	ศุภโชติ ไชยสัจ (นายศุภโชติ ไชยสัจ) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล	ผู้เสนอ	(ลงชื่อ)	วรภพ วิริยะโรจน์ (นายวรภพ วิริยะโรจน์) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล	ผู้เสนอ
(ลงชื่อ)	ภัทรพงษ์ สีสากัทร์ (นายภัทรพงษ์ สีสากัทร์) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล	ผู้เสนอ	(ลงชื่อ)	อิทธิพล ชลธราศิริ (นายอิทธิพล ชลธราศิริ) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล	ผู้เสนอ
	(ลงชื่อ) ปารมี ไวจงเจริญ (นายปารมี ไวจงเจริญ) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล	ผู้เสนอ			

สำเนาถูกต้อง

(นายสมิทธิชัย จันทร์เพ็ญ)
ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานระเบียบวาระ
สำนักงานการประชุม

นางสาวยุพาภรณ์ สอนสุด/พิมพ์
นางสาววรรตน์ดา ไชยตะมาตย์/ทาน
นางสาวดวงใจ นิไชโยค/ตรวจ

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. ....

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ ดังต่อไปนี้

- (๑) แก้อำนาจในการวางระเบียบราชการของศาลทหารของเจ้ากรมพระธรรมนูญ โดยกำหนดให้เจ้ากรมพระธรรมนูญวางระเบียบราชการของอัยการทหารเท่านั้น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕ วรรคสามและวรรคสี่)
- (๒) ยกเลิกศาลจังหวัดทหารออกจากเขตอำนาจของศาลทหารชั้นต้น เพื่อให้สอดคล้องกับเขตพื้นที่ทหารที่มีการเปลี่ยนแปลง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗ มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๗ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๖๕ (๑) ยกเลิกมาตรา ๑๙ มาตรา ๒๐ และมาตรา ๒๖)
- (๓) กำหนดให้คณะกรรมการตุลาการทหาร (กตท.) เป็นผู้วางระเบียบกำหนดคุณสมบัติ พื้นความรู้ หน้าที่และอำนาจของตุลาการพระธรรมนูญ โดยแยกออกจากตำแหน่งอื่น ๆ ที่เป็นอำนาจของกระทรวงกลาโหม เนื่องจากเป็นตำแหน่งที่มีความสำคัญซึ่งควรมีความเชี่ยวชาญโดยเฉพาะ เพื่อให้ทำหน้าที่ได้อย่างเป็นธรรมและมีความเป็นอิสระ ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติในเรื่องเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งตุลาการพระธรรมนูญและอัยการทหาร ซึ่งบัญญัติอยู่ในมาตรา ๑๑/๑ มารวมไว้ในมาตราเดียวกัน เนื่องจากมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกัน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๑)
- (๔) กำหนดองค์ประกอบ วาระการดำรงตำแหน่ง องค์ประชุม และหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการตุลาการทหาร (กตท.) เพื่อทำหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๑/๑ และเพิ่มมาตรา ๑๑/๒ มาตรา ๑๑/๓ มาตรา ๑๑/๔ มาตรา ๑๑/๕ และมาตรา ๑๑/๖)
- (๕) แก้อำนาจศาลทหารในการพิจารณาสั่งลงโทษกรณีมีผู้กระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล โดยแยกออกเป็นอีกมาตราหนึ่งต่างหาก และกำหนดรายละเอียดของโทษที่ศาลมีอำนาจลงได้ไว้ให้ชัดเจน เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการบังคับใช้กฎหมาย (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๓ และเพิ่มมาตรา ๑๓/๑)
- (๖) แก้ไขเขตอำนาจศาลทหาร โดยปรับปรุงคดีที่ไม่อยู่ในเขตอำนาจศาลทหาร เพื่อให้มีความเหมาะสมและเกิดความเป็นธรรมแก่คู่ความในคดี (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๔)
- (๗) กำหนดอำนาจของตุลาการพระธรรมนูญนายเดียวในศาลทหารชั้นต้น เพื่อความรวดเร็วในการดำเนินการทางคดีที่ไม่เกี่ยวข้องกับพิจารณาพิพากษา (เพิ่มมาตรา ๒๕/๑)
- (๘) แก้ไของค์ประกอบขององค์คณะของศาลทหารชั้นต้น ศาลทหารกลาง และศาลทหารสูงสุด โดยกำหนดให้มีสัดส่วนของตุลาการที่มีความเชี่ยวชาญด้านกฎหมายมากขึ้น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙)

(๙) แก้ไขตุลาการผู้ทำหน้าที่ประธานในการพิจารณาพิพากษา โดยกำหนดให้เป็นหน้าที่ของตุลาการพระธรรมนูญที่มีอาวุโสสูงสุด (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๕)

(๑๐) แก้ไขอำนาจศาลทหารในเวลาไม่ปกติ โดยกำหนดให้ “ในเวลาไม่ปกติ” คือ ในเวลาที่มีการรบหรือสถานะสงคราม หรือได้ประกาศใช้กฎอัยการศึกทั่วราชอาณาจักร โดยให้มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาได้ตามเขตอำนาจศาลที่มีอยู่ในเวลาปกติเท่านั้น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๖ วรรคหนึ่ง)

(๑๑) กำหนดให้ผู้ไม่ได้รับความเป็นธรรมในวิธีพิจารณาความอาญาทหาร มีสิทธิร้องต่อคณะกรรมการตุลาการทหาร (กตท.) เพื่อสืบสวนข้อเท็จจริงและอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง (เพิ่มมาตรา ๔๕/๒)

(๑๒) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในศาลทหาร เพื่อให้มีความชัดเจนในการบังคับใช้กฎหมายต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง (แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในภาค ๕ ลักษณะ ๒ การควบคุมผู้ต้องหาในกรณีพิเศษ (เพิ่มมาตรา ๔๕/๓ และมาตรา ๔๕/๔))

(๑๓) กำหนดให้ผู้เสียหายที่มีได้เป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร มีอำนาจเป็นโจทก์ฟ้องในคดีอาญาศาลทหารในเวลาปกติ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๙)

(๑๔) แก้ไขถ้อยคำที่เกี่ยวกับการให้จำเลยคืนทรัพย์สิน ไร่ราคาทรัพย์สิน หรือใช้ค่าสินไหมทดแทนในกรณีที่จำเลยกระทำผิด โดยกำหนดให้ศาลทหารมีอำนาจพิพากษาให้จำเลยคืนทรัพย์สิน ไร่ราคาทรัพย์สิน หรือใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายให้แก่รัฐ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๑)

(๑๕) กำหนดให้คู่ความในคดีแต่งงานเพื่อกันหรือแก้ต่างคดีได้ โดยนายต้องเป็นนายความตามกฎหมายว่าด้วยนายความเท่านั้น เว้นแต่กรณีและผู้เสียหายเป็นโจทก์ฟ้องคดีโดยตรง หรือกรณีศาลทหารในเวลาไม่ปกติจะเป็นนายความที่กระทรวงกลาโหมกำหนดก็ได้ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๕)

(๑๖) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการไต่สวนมูลฟ้องในศาลทหาร (เพิ่มมาตรา ๕๕/๑)

(๑๗) แก้ไขการพิจารณาและสืบพยานในศาลทหาร โดยกำหนดให้ทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๙)

(๑๘) แก้ไขหลักเกณฑ์การห้ามอุทธรณ์ฎีกา โดยกำหนดห้ามอุทธรณ์ฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทหารในเวลาไม่ปกติเฉพาะในเวลาที่มีการรบหรือสถานะสงครามและศาลอาญาศึกหรือศาลที่พิจารณาพิพากษาคดีแทนศาลอาญาศึกเท่านั้น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๖๑ วรรคสอง)

(๑๙) แก้ไขหลักเกณฑ์การห้ามฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง โดยตัดความในส่วนท้ายที่มีให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๒๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับ เพื่อให้ศาลทหารสูงสุดสามารถรับฎีกาไว้พิจารณาได้ตามเงื่อนไขที่กำหนด (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๖๒)

เหตุผล

โดยที่พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน บทบัญญัติหลายมาตราไม่เหมาะสมกับกาลสมัย และไม่สอดคล้องกับกฎหมายที่ใช้บังคับในศาลพลเรือน อีกทั้งปัจจุบันโครงสร้างและกิจการทางทหาร ตลอดจนเขตพื้นที่ทหารได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เพื่อเป็นการยกระดับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนให้เป็นไปตามหลักสากล และเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม แก่คู่ความในคดีและบุคคลที่เกี่ยวข้อง สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติบางประการให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘ ทุกมณฑลทหารให้มีศาลมณฑลทหารศาลหนึ่ง เว้นแต่มณฑลทหารที่ตั้งศาลทหาร กรุงเทพฯ”

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๑ ให้มีตุลาการพระธรรมนูญ อัยการทหาร นายทหารพระธรรมนูญ และจำศาลทหาร หรือผู้ช่วยตำแหน่งดังกล่าวแล้ว ตามจำนวนที่กระทรวงกลาโหมกำหนด

คุณสมบัติ พื้นความรู้ หน้าที่และอำนาจของบุคคลดังกล่าวในวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กระทรวงกลาโหม กำหนด เว้นแต่ตุลาการพระธรรมนูญ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการตุลาการทหารกำหนด

เมื่อตุลาการพระธรรมนูญได้รับแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ในศาลทหาร ย่อมมีหน้าที่และอำนาจ ตามกฎหมาย และมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดี และเมื่อได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ประจำศาลใด ให้มีอำนาจปกครองบังคับบัญชาศาล และเจ้าหน้าที่ประจำศาลนั้น ถ้าเป็นตุลาการพระธรรมนูญหัวหน้าศาลใด ให้มีอำนาจปกครองบังคับบัญชาตุลาการพระธรรมนูญในศาลนั้นด้วย

ให้ตุลาการพระธรรมนูญและอัยการทหารได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่ง โดยเปรียบเทียบกับ ค่าตอบแทนและเงินประจำตำแหน่งของผู้พิพากษาหรือตุลาการศาลอื่นและพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงกลาโหมกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง”

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๑/๑ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๕๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๑/๑ ให้มีคณะกรรมการตุลาการทหารชั้นคณะหนึ่ง เรียกโดยย่อว่า “กตท.” ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงกลาโหม เป็นประธานกรรมการ เจ้ากรมพระธรรมนูญ เป็นรองประธานกรรมการ เจ้ากรมเสมียนตรา หัวหน้าสำนักตุลาการทหาร รองเจ้ากรมพระธรรมนูญ ผู้ช่วยเจ้ากรมพระธรรมนูญ ตุลาการพระธรรมนูญหัวหน้าศาลทหารกลาง ตุลาการพระธรรมนูญหัวหน้าศาลทหารกรุงเทพ ตุลาการพระธรรมนูญรองหัวหน้าศาลทหารสูงสุด ตุลาการพระธรรมนูญหัวหน้าคณะฝ่ายศาลทหารสูงสุด ผู้แทนจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ผู้แทนจากที่ประชุมใหญ่ศาลปกครองสูงสุด เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง อัยการสูงสุด และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งปลัดกระทรวงกลาโหมแต่งตั้งจากหน่วยงานภายนอก กระทรวงกลาโหมจำนวนสองคน ซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดไว้ในระเบียบ กตท. เป็นกรรมการ

ให้ตุลาการพระธรรมนูญหัวหน้าสำนักงานศาลมณฑลทหาร เป็นกรรมการและเลขานุการ และหัวหน้ากองงานกิจการยุติธรรมทหาร สำนักตุลาการทหาร เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ให้กองงานกิจการยุติธรรมทหาร สำนักตุลาการทหาร มีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านธุรการของ กตท.”

มาตรา ๙ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๑/๒ มาตรา ๑๑/๓ มาตรา ๑๑/๔ มาตรา ๑๑/๕ และมาตรา ๑๑/๖ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘

“มาตรา ๑๑/๒ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้เกินสองวาระติดต่อกันไม่ได้

นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดไว้ในระเบียบ กตท.

(๔) มีพฤติการณ์อันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

ถ้าตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิว่างลงก่อนครบวาระ ให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการแทนภายในกำหนดสามสิบวัน เว้นแต่วาระการดำรงตำแหน่งจะเหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวัน ในกรณีนี้จะไม่แต่งตั้งกรรมการแทนก็ได้

ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการแทน ให้อยู่ในตำแหน่งได้เท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน และหากมีกำหนดเวลาไม่ถึงหนึ่งปี ไม่ให้นับเป็นวาระการดำรงตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๑/๓ การประชุมของ กตท. ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง และในจำนวนนี้ต้องมีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิไม่น้อยกว่าหนึ่งคน จึงจะเป็นองค์ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดให้ถือเสียงข้างมาก ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๑/๔ กตท. มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับการบรรจุ การแต่งตั้งตุลาการ ตุลาการพระธรรมนูญ การให้ตุลาการ ตุลาการพระธรรมนูญ พ้นจากตำแหน่ง การงดบำเหน็จ และการให้ตุลาการ ตุลาการพระธรรมนูญ ออกจากราชการ เนื่องจากกระทำผิดวินัยร้ายแรง ซึ่งเป็นผลจากการปฏิบัติหน้าที่ตุลาการ หรือตุลาการพระธรรมนูญ

(๒) ออกระเบียบกำหนดคุณสมบัติ พ้นความรู้ หน้าที่และอำนาจของตุลาการพระธรรมนูญ และคุณสมบัติของผู้ที่จะทำหน้าที่ตุลาการ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการบรรจุหรือแต่งตั้งตุลาการ ตุลาการพระธรรมนูญ การให้ตุลาการ ตุลาการพระธรรมนูญ พ้นจากตำแหน่ง การงดบำเหน็จ และการให้ตุลาการ ตุลาการพระธรรมนูญ ออกจากราชการเนื่องจากกระทำผิดวินัยร้ายแรง ซึ่งเป็นผลจากการปฏิบัติหน้าที่ตุลาการ หรือตุลาการพระธรรมนูญ

(๓) ออกระเบียบหรือประกาศเกี่ยวกับวิธีพิจารณาความอาญาทหาร หรือกิจการที่เกี่ยวข้องในศาลทหาร

(๔) แต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อสืบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับวิธีพิจารณาความอาญาทหาร

(๕) แต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อดำเนินการใด ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย เสนอต่อ กตท.

บรรดาระเบียบที่ กตท. เห็นชอบให้เจ้ากรมพระธรรมนูญเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เพื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๑/๕ ให้ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ และกรรมการตามมาตรา ๑๑/๑ ประธานอนุกรรมการ และอนุกรรมการตามมาตรา ๑๑/๔ ได้รับเบี้ยประชุมตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา”

มาตรา ๑๑/๖ ให้สำนักงานตุลาการทหารจัดทำรายงานการปฏิบัติงานของศาลทหาร ซึ่งอย่างน้อยต้องมี จำนวนคดี สถานะคดี และการปฏิบัติหน้าที่ของตุลาการ ตุลาการพระธรรมนูญในศาลทหาร เสนอต่อรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงกลาโหม และให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมรายงานต่อคณะรัฐมนตรีและสภาผู้แทนราษฎร ปีละหนึ่งครั้ง”

มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๓ ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาพิพากษาวางบทลงโทษผู้กระทำความผิดต่อกฎหมายทหาร หรือกฎหมายอื่นในทางอาญา ในคดีซึ่งผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารในขณะกระทำความผิด”

มาตรา ๑๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘

“มาตรา ๑๓/๑ บุคคลใดกระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาคความแพ่ง ให้ศาลทหารมีอำนาจสั่งลงโทษได้ ดังนี้

- (๑) ตักเตือน โดยจะมีคำตักเตือนเป็นลายลักษณ์อักษรด้วยหรือไม่ก็ได้
- (๒) ไล่ออกจากบริเวณศาล
- (๓) ลงโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

การสั่งลงโทษฐานละเมิดอำนาจศาลตามวรรคหนึ่ง ฟังใใช้อย่างระมัดระวังและเท่าที่จำเป็น ตามพฤติการณ์แห่งกรณี และหากเป็นการสั่งลงโทษตาม (๓) ให้องค์คณะอื่นที่มีชื่อของคณะพิจารณาพิพากษา คดีนั้นเป็นผู้พิจารณาและสั่งลงโทษ”

มาตรา ๑๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๕๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔ คดีที่ไม่อยู่ในอำนาจศาลทหาร คือ

- (๑) คดีที่บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารกับบุคคลที่มีได้อยู่ในอำนาจศาลทหารกระทำความผิดด้วยกัน
- (๒) คดีที่เกี่ยวข้องกับคดีที่อยู่ในอำนาจศาลพลเรือน
- (๓) คดีที่อยู่ในอำนาจศาลชำนาญพิเศษ
- (๔) คดีทุจริตและประพฤติมิชอบตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ
- (๕) คดีที่ศาลทหารเห็นว่าไม่อยู่ในอำนาจศาลทหาร หรือคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจ

หน้าที่ระหว่างศาลวินิจฉัยชี้ขาดว่าอยู่ในอำนาจของศาลอื่น”

มาตรา ๑๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๗ ศาลทหารชั้นต้นมีเขตอำนาจ ดังนี้

- (๑) ศาลมณฑลทหาร มีเขตอำนาจตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา
- (๒) ศาลทหารกรุงเทพ มีเขตอำนาจไม่จำกัดพื้นที่ แต่โดยปกติถ้าการกระทำผิดนั้นเกิดขึ้นในท้องถิ่นที่มีศาลทหาร ก็ให้พิจารณาพิพากษาในศาลทหารท้องถิ่นนั้น
- (๓) ศาลประจำหน่วยทหาร มีอำนาจเหนือบุคคลที่สังกัดหน่วยทหารนั้นโดยไม่จำกัดพื้นที่”

มาตรา ๑๔ ให้ยกเลิกมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๕๘ และมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘

มาตรา ๑๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๕/๑ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘

“มาตรา ๒๕/๑ ในศาลทหารชั้นต้น ตุลาการพระธรรมนูญนายเดียวเป็นองค์คณะมีอำนาจเกี่ยวแก่คดีซึ่งอยู่ในอำนาจของศาลนั้น ดังต่อไปนี้

- (๑) ใต้สวนและวินิจฉัยชี้ขาดคำร้องหรือคำขอที่ยื่นต่อศาลในคดีทั้งปวง
- (๒) ใต้สวนและมีคำสั่งเกี่ยวกับวิธีการเพื่อความปลอดภัย
- (๓) ใต้สวนมูลฟ้องและมีคำสั่งในคดีอาญา”

มาตรา ๑๖ ให้ยกเลิกมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๐๒ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕

มาตรา ๑๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๗ ศาลมณฑลทหาร ศาลทหารกรุงเทพ และศาลประจำหน่วยทหาร ต้องมีตุลาการสามนายเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษา ประกอบด้วย ตุลาการพระธรรมนูญหนึ่งนาย และนายทหารชั้นสัญญาบัตรสองนาย โดยอย่างน้อยหนึ่งนายต้องเป็นนายทหารจากเหล่าทหารพระธรรมนูญ”

มาตรา ๑๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๘๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๘ ศาลทหารกลางต้องมีตุลาการห้านายเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษา ประกอบด้วย ตุลาการพระธรรมนูญสองนาย นายทหารชั้นนายพลหนึ่งนาย และนายทหารชั้นนายพัน นายนาวา หรือนายนาวาอากาศ ชั้นไปสองนาย โดยอย่างน้อยหนึ่งนายต้องเป็นนายทหารจากเหล่าทหารพระธรรมนูญ”

มาตรา ๑๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๘๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๙ ศาลทหารสูงสุดต้องมีตุลาการห้านายเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษา ประกอบด้วย ตุลาการพระธรรมนูญสามนาย นายทหารชั้นนายพลหนึ่งนาย และนายทหารชั้นนายพัน นายนาวา หรือนายนาวาอากาศชั้นไปจากเหล่าทหารพระธรรมนูญหนึ่งนาย”

มาตรา ๒๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๘๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๐ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๐ ผู้มีอำนาจแต่งตั้งตุลาการ คือ

(๑) ผู้มีอำนาจบังคับบัญชามณฑลทหาร เป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งนายทหารชั้นสัญญาบัตร ซึ่งรับราชการประจำอยู่ในพื้นที่มณฑลทหารนั้น ๆ เป็นตุลาการศาลมณฑลทหาร

(๒) ผู้มีอำนาจบังคับบัญชาหน่วยทหาร เป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งนายทหารสัญญาบัตร ซึ่งรับราชการประจำอยู่ในหน่วยทหารนั้น ๆ เป็นตุลาการศาลประจำหน่วยทหาร

(๓) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งตุลาการศาลทหารกรุงเทพ

โดยความเห็นชอบของ กตท. ตามมาตรา ๑๑/๑ ผู้มีอำนาจแต่งตั้งตุลาการตามความในมาตรานี้ จะแต่งตั้งนายทหารนอกประจำการเป็นตุลาการก็ได้”

มาตรา ๒๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๘๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๕ ให้ตุลาการพระธรรมนูญที่มีอาวุโสสูงสุดเป็นประธานในการพิจารณาพิพากษา”

มาตรา ๒๒ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๘๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๖ ในเวลาไม่ปกติ คือ ในเวลาที่มีการรบหรือสถานะสงคราม หรือได้ประกาศใช้กฎอัยการศึกทั่วราชอาณาจักร ศาลทหารซึ่งมีอยู่แล้วในเวลาปกติคงพิจารณาพิพากษาคดีอาญาได้ตามอำนาจ”

มาตรา ๒๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๔๕/๒ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘

“มาตรา ๔๕/๒ ผู้ใดไม่ได้รับความเป็นธรรมในวิธีพิจารณาความอาญาทหาร สามารถร้องต่อ กตท. เพื่อตั้งอนุกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงตามมาตรา ๑๑/๔ (๓) ทั้งนี้ การร้องต่อ กตท. ดังกล่าวไม่เป็นเหตุให้กระบวนการพิจารณาในศาลสะดุดหยุดลง”

มาตรา ๒๔ ให้ยกเลิกความในลักษณะ ๒ การควบคุมผู้ต้องหาในกรณีพิเศษ ของภาค ๕ วิธีพิจารณาความอาญาทหาร แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๕๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ลักษณะ ๒

การปล่อยชั่วคราวและการควบคุมผู้ต้องหาในกรณีพิเศษ

มาตรา ๔๕/๓ คำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวโดยไม่ต้องมีประกันหรือมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกัน ไม่ว่าผู้ต้องหาต้องควบคุมหรือขังตามหมายศาล ย่อมยื่นได้โดยผู้ต้องหา จำเลย หรือผู้มิประโยชน์เกี่ยวข้อง ดังนี้

(๑) เมื่อผู้ต้องหาถูกควบคุมอยู่และยังมิได้ถูกฟ้องต่อศาล ให้ยื่นต่อพนักงานสอบสวนหรืออัยการทหารแล้วแต่กรณี

(๒) เมื่อผู้ต้องหาต้องขังตามหมายศาลและยังมิได้ถูกฟ้องต่อศาล ให้ยื่นต่อศาลนั้น

(๓) เมื่อผู้ต้องหาถูกฟ้องแล้ว ให้ยื่นต่อศาลทหารชั้นต้นที่ชำระคดีนั้น

(๔) เมื่อศาลอ่านคำพิพากษาศาลทหารชั้นต้นหรือศาลทหารกลางแล้ว แม้ยังไม่มีการยื่นอุทธรณ์หรือฎีกา หรือมีการยื่นอุทธรณ์หรือฎีกาแล้ว แต่ยังไม่ได้ส่งสำนวนไปยังศาลทหารกลางหรือศาลทหารสูงสุด ให้ยื่นต่อศาลทหารชั้นต้นที่ชำระคดีนั้น

ในกรณีที่ศาลทหารชั้นต้นเห็นสมควรให้ปล่อยชั่วคราว ให้ศาลทหารชั้นต้นสั่งอนุญาต มิฉะนั้น ให้รีบส่งคำร้องพร้อมสำนวนไปให้ศาลทหารกลางหรือศาลทหารสูงสุดเพื่อสั่ง แล้วแต่กรณี

(๕) เมื่อศาลส่งสำนวนไปยังศาลทหารกลางหรือศาลทหารสูงสุดแล้ว จะยื่นต่อศาลทหารชั้นต้นที่ชำระคดีนั้น หรือจะยื่นต่อศาลทหารกลางหรือศาลทหารสูงสุดแล้วแต่กรณีก็ได้

ในกรณีที่ยื่นต่อศาลทหารชั้นต้น ให้ศาลทหารชั้นต้นรีบส่งคำร้องไปยังศาลทหารกลางหรือศาลทหารสูงสุดเพื่อสั่ง แล้วแต่กรณี

มาตรา ๔๕/๔ เมื่อได้รับคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว ให้พนักงานสอบสวน อัยการทหาร หรือศาลรีบสั่งอย่างรวดเร็ว และให้พิจารณาดำเนินการโดยอาศัยหลักเกณฑ์ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หมวด ๓ ปล่อยชั่วคราว

มาตรา ๔๖ ในกรณีที่มีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอื่นทำให้ไม่อาจร้องขอให้ศาลทหารที่มีอำนาจสั่งขังผู้ต้องหาซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารตามมาตรา ๑๖ ได้ ให้ผู้บังคับบัญชาทหารซึ่งมีตำแหน่งตั้งแต่ผู้บัญชาการกองพลหรือเทียบเท่าขึ้นไปเป็นผู้มีอำนาจสั่งควบคุม ถ้าไม่มีผู้บังคับบัญชาทหารซึ่งมีตำแหน่งตั้งแต่ผู้บัญชาการกองพล

หรือเทียบเท่าขึ้นไป หรือผู้ต้องหาอยู่ต่างท้องถิ่นกับผู้บังคับบัญชาทหารซึ่งมีตำแหน่งตั้งแต่ผู้บัญชาการกองพล หรือเทียบเท่าขึ้นไปก็ให้ผู้บังคับบัญชาทหารสูงสุด ณ ที่นั้น เป็นผู้มีอำนาจสั่งควบคุมผู้ต้องหาไว้ตามความจำเป็นและกำหนดระยะเวลาตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยการขัง

เมื่อเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นดังกล่าวในวรรคหนึ่งได้สิ้นสุดลงแล้ว ถ้ายังมีความจำเป็นที่จะต้องควบคุมผู้ต้องหาไว้ต่อไปอีก และการควบคุมนั้นยังไม่ครบกำหนดระยะเวลาตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยการขัง ให้ร้องขอต่อศาลทหารที่มีอำนาจเพื่อส่งขังผู้ต้องหานั้นต่อไปได้

ให้นำความในวรรคหนึ่งและวรรคสองมาใช้บังคับแก่บุคคลตามมาตรา ๑๖ ซึ่งเป็นผู้ต้องหา ในคดีอาญาที่ไม่อยู่ในอำนาจศาลทหารตามมาตรา ๑๔ ด้วยโดยอนุโลม

การควบคุมผู้ต้องหานี้ให้ถือว่าเป็นการควบคุมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา”

มาตรา ๒๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๙ ศาลทหารในเวลาปกติ ให้อัยการทหารหรือผู้เสียหายมีอำนาจเป็นโจทก์ฟ้อง ในคดีอาญา โดยผู้เสียหายอาจมอบคดีให้อัยการทหารเป็นโจทก์ ทั้งนี้ไม่ตัดสิทธิผู้เสียหายยื่นฟ้องคดีต่อศาลทหาร โดยตรง

ศาลทหารในเวลาไม่ปกติหรือศาลอาญาศึก หรือศาลที่พิจารณาพิพากษาคดีแทนศาลอาญาศึก ตามความในมาตรา ๔๐ และมาตรา ๔๓ ให้อัยการทหารเท่านั้นมีอำนาจเป็นโจทก์”

มาตรา ๒๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕๑ เมื่ออัยการทหารร้องขอ ศาลทหารมีอำนาจพิพากษาให้จำเลยคืนทรัพย์สิน ใช้ราคาทรัพย์สิน หรือใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายให้แก่รัฐได้ในกรณีที่จำเลยกระทำผิด”

มาตรา ๒๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๕ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๒๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕๕ ศาลทหารในเวลาปกติ ให้ผู้เสียหายซึ่งเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญาตามมาตรา ๔๙ วรรคหนึ่งแต่งตั้งนายได้

ศาลทหารในเวลาปกติและศาลทหารในเวลาไม่ปกติ ให้จำเลยแต่งตั้งนายได้

นายต้องเป็นนายความตามกฎหมายว่าด้วยนายความ เว้นแต่กรณีที่ผู้เสียหายเป็นโจทก์ฟ้องคดี โดยตรงหรือกรณีศาลทหารในเวลาไม่ปกติจะเป็นนายความที่กระทรวงกลาโหมกำหนดก็ได้ เมื่อนายได้รับอนุญาตจากศาลแล้ว ให้ว่าต่างหรือแก้ต่างได้

ศาลอาญาศึกษาหรือศาลที่พิจารณาพิพากษาคดีแทนศาลอาญาศึกษาตามมาตรา ๔๐ และมาตรา ๔๓ ห้ามแต่งตั้งนาย”

มาตรา ๒๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๕๕/๑ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘

“มาตรา ๕๕/๑ ถ้าฟ้องถูกต้องตามกฎหมายแล้ว ให้ศาลจัดการส่งต่อไปนี้

(๑) ในคดีที่ผู้เสียหายเป็นโจทก์ ให้ไต่สวนมูลฟ้อง แต่ถ้าคดีนั้นอัยการทหารได้ฟ้องจำเลย โดยข้อหาอย่างเดียวกันด้วยแล้ว ให้จัดการตามอนุมาตรา (๒)

(๒) ในคดีที่อัยการทหารเป็นโจทก์ ไม่จำเป็นต้องไต่สวนมูลฟ้อง แต่ถ้าเห็นสมควรจะสั่งให้ไต่สวนมูลฟ้องก่อนก็ได้

ในกรณีที่มีการไต่สวนมูลฟ้องดังกล่าวแล้ว ถ้าจำเลยให้การรับสารภาพ ให้ศาลประทับฟ้องไว้พิจารณา”

มาตรา ๒๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕๙ การพิจารณาและสืบพยานในศาลทหาร ให้ทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย”

มาตรา ๓๐ ให้ยกเลิกความในวรรคสองของมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๒๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทหารในเวลาไม่ปกติเฉพาะในเวลาที่มีการรบหรือสถานะสงคราม และศาลอาญาศึกษาหรือศาลที่พิจารณาพิพากษาคดีแทนศาลอาญาศึกษาตามมาตรา ๔๐ และมาตรา ๔๓ ห้ามอุทธรณ์หรือฎีกา”

มาตรา ๓๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๖๒ ในคดีที่ศาลทหารกลางพิพากษายืนตามศาลทหารชั้นต้นให้ยกฟ้องโจทก์โดยอาศัยข้อเท็จจริง หรือพิพากษายืนให้ลงโทษ หรือแก้ไขเล็กน้อย และจำคุกจำเลยไม่เกินห้าปี หรือปรับหรือทั้งจำทั้งปรับ แต่โทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือศาลทหารชั้นต้นพิพากษาให้ลงโทษจำคุกจำเลยไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แม้ศาลทหารกลางพิพากษาแก้ไขมากก็ตาม ถ้าศาลทหารกลางยังคงลงโทษจำเลยไม่เกินกำหนดที่ว่ามานี้ ห้ามมิให้ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง”

มาตรา ๓๒ ให้ยกเลิกความใน (๑) ของมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๑) นายทหารผู้บังคับบัญชาจำเลยซึ่งมีตำแหน่งตั้งแต่ชั้นผู้บัญชาการกองพลขึ้นไป หรือมีตำแหน่ง ตั้งแต่ชั้นผู้บังคับกองพันขึ้นไปที่อยู่ต่างท้องถิ่นกับผู้บังคับบัญชาดำรงตำแหน่งชั้นผู้บัญชาการกองพลขึ้นไป เป็นผู้มีส่วนจ สันงโทษตามคำพิพากษาของศาลมณฑลทหาร หรือศาลทหารกรุงเทพ”

มาตรา ๓๓ ให้คณะกรรมการตุลาการทหารและคณะอนุกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งตามข้อบังคับ กระทรวงกลาโหมว่าด้วยตุลาการศาลทหาร พ.ศ. ๒๕๒๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ทำหน้าที่คณะกรรมการตุลาการทหาร และคณะอนุกรรมการต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการตุลาการทหารตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องไม่เกิน เก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๓๔ ผู้ใดได้รับแต่งตั้งให้เป็นตุลาการพระธรรมนูญตามกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหาร อยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ผู้นั้นเป็นตุลาการพระธรรมนูญตามพระราชบัญญัตินี้ต่อไป

มาตรา ๓๕ บรรดาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบที่ค้างการพิจารณาอยู่ในศาลทหารก่อนวันที่ พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้โอนไปพิจารณาพิพากษาในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

.....

.....

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. ....

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะได้เสนอร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ต่อสภาผู้แทนราษฎร และได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติตามข้อ ๑๑๐ ของข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน บทบัญญัติหลายมาตราไม่เหมาะสมกับกาลสมัย และไม่สอดคล้องกับกฎหมายที่ใช้บังคับในศาลพลเรือน อีกทั้งปัจจุบันโครงสร้างและกิจการทางทหาร ตลอดจนเขตพื้นที่ทหารได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เพื่อเป็นการยกระดับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนให้เป็นไปตามหลักสากล และเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่คู่ความในคดีและบุคคลที่เกี่ยวข้อง สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติบางประการให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

๒.๑ แก้ไขอำนาจในการวางระเบียบราชการของศาลทหารของเจ้ากรมพระธรรมนูญ โดยกำหนดให้เจ้ากรมพระธรรมนูญวางระเบียบราชการของอัยการทหารเท่านั้น (ร่างมาตรา ๔)

๒.๒ ยกเลิกศาลจังหวัดทหารออกจากเขตอำนาจของศาลทหารชั้นต้น เพื่อให้สอดคล้องกับเขตพื้นที่ทหารที่มีการเปลี่ยนแปลง (ร่างมาตรา ๕ มาตรา ๖ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๖ มาตรา ๒๐ และมาตรา ๓๒)

๒.๓ กำหนดให้คณะกรรมการตุลาการทหาร (กตท.) เป็นผู้วางระเบียบกำหนดคุณสมบัติ หน้าที่และอำนาจของตุลาการพระธรรมนูญ โดยแยกออกจากตำแหน่งอื่น ๆ ที่เป็นอำนาจของกระทรวงกลาโหม เนื่องจากเป็นตำแหน่งที่มีความสำคัญซึ่งควรมีความเชี่ยวชาญโดยเฉพาะ เพื่อให้ทำหน้าที่ได้อย่างเป็นธรรมและมีความเป็นอิสระ ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติในเรื่องเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งตุลาการพระธรรมนูญ และอัยการทหาร ซึ่งบัญญัติอยู่ในมาตรา ๑๑/๑ มารวมไว้ในมาตราเดียวกัน เนื่องจากมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกัน (ร่างมาตรา ๗)

๒.๔ กำหนดองค์ประกอบ วาระการดำรงตำแหน่ง องค์กรประชุม และหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการตุลาการทหาร (กตท.) เพื่อทำหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๘ และมาตรา ๙)

๒.๕ แก้ไขอำนาจศาลทหารในการพิจารณาสั่งลงโทษกรณีมีผู้กระทำผิดฐานละเมิดอำนาจศาล โดยแยกออกเป็นอีกมาตราหนึ่งต่างหาก และกำหนดรายละเอียดของโทษที่ศาลมีอำนาจลงได้ไว้ให้ชัดเจน เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการบังคับใช้กฎหมาย (ร่างมาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑)

๒.๖ แก้ไขเขตอำนาจศาลทหาร โดยปรับปรุงคดีที่ไม่อยู่ในเขตอำนาจศาลทหาร เพื่อให้มีความเหมาะสมและเกิดความเป็นธรรมแก่คู่ความในคดี (ร่างมาตรา ๑๒)

๒.๗ กำหนดอำนาจของตุลาการพระธรรมนูญเดียวในศาลทหารชั้นต้น เพื่อความรวดเร็วในการดำเนินการทางคดีที่ไม่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาพิพากษา (ร่างมาตรา ๑๕)

๒.๘ แก้ไของค์ประกอบขององค์คณะของศาลทหารชั้นต้น ศาลทหารกลาง และศาลทหารสูงสุด โดยกำหนดให้มีสัดส่วนของตุลาการที่มีความเชี่ยวชาญด้านกฎหมายมากขึ้น (ร่างมาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ และมาตรา ๑๙)

๒.๙ แก้ไขตุลาการผู้ทำหน้าที่ประธานในการพิจารณาพิพากษา โดยกำหนดให้เป็นหน้าที่ของตุลาการพระธรรมนูญที่มีอาวุโสสูงสุด (ร่างมาตรา ๒๑)

๒.๑๐ แก้ไขอำนาจศาลทหารในเวลาไม่ปกติ โดยกำหนดให้ “ในเวลาไม่ปกติ” คือ ในเวลาที่มีการรบหรือสถานะสงคราม หรือได้ประกาศใช้กฎอัยการศึกทั่วราชอาณาจักร โดยให้มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาได้ตามเขตอำนาจศาลที่มีอยู่ในเวลาปกติเท่านั้น (ร่างมาตรา ๒๒)

๒.๑๑ กำหนดให้ผู้ไม่ได้รับความเป็นธรรมในวิธีพิจารณาความอาญาทหาร มีสิทธิร้องต่อคณะกรรมการตุลาการทหาร (กตท.) เพื่อสืบสวนข้อเท็จจริงและอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เกี่ยวข้อง (ร่างมาตรา ๒๓)

๒.๑๒ กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในศาลทหาร เพื่อให้มีความชัดเจนในการบังคับใช้กฎหมายต่อผู้เกี่ยวข้อง (ร่างมาตรา ๒๔)

๒.๑๓ กำหนดให้ผู้เสียหายที่มีได้เป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร มีอำนาจเป็นโจทก์ฟ้องในคดีอาญาศาลทหารในเวลาปกติ (ร่างมาตรา ๒๕)

๒.๑๔ แก้ไขถ้อยคำที่เกี่ยวกับการให้จำเลยคืนทรัพย์สิน ใช้อรรถาธิบาย หรือใช้คำสินไหมทดแทนในกรณีที่จำเลยกระทำผิด โดยกำหนดให้ศาลทหารมีอำนาจพิพากษาให้จำเลยคืนทรัพย์สิน ใช้อรรถาธิบาย หรือใช้คำสินไหมทดแทนความเสียหายให้แก่รัฐ (ร่างมาตรา ๒๖)

๒.๑๕ กำหนดให้คู่ความในคดีแต่งงานหย่าร้างหรือแก้ต่างคดีได้ โดยทนายต้องเป็นทนายความตามกฎหมายว่าด้วยทนายความเท่านั้น เว้นแต่กรณีผู้เสียหายเป็นโจทก์ฟ้องคดีโดยตรง หรือกรณีศาลทหารในเวลาไม่ปกติจะเป็นทนายความที่กระทรวงกลาโหมกำหนดก็ได้ (ร่างมาตรา ๒๗)

๒.๑๖ กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการไต่สวนมูลฟ้องในศาลทหาร (ร่างมาตรา ๒๘)

๒.๑๗ แก้ไขการพิจารณาและสืบพยานในศาลทหาร โดยกำหนดให้ทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย (ร่างมาตรา ๒๙)

๒.๑๘ แก้ไขหลักเกณฑ์การห้ามอุทธรณ์ฎีกา โดยกำหนดห้ามอุทธรณ์ฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทหารในเวลาไม่ปกติเฉพาะในเวลาที่มีการรบหรือสถานะสงครามและศาลอาญาศึกหรือศาลที่พิจารณาพิพากษาคดีแทนศาลอาญาศึกเท่านั้น (ร่างมาตรา ๓๐)

๒.๑๙ แก้ไขหลักเกณฑ์การห้ามฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง โดยตัดความในส่วนท้ายที่มีให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๒๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับ เพื่อให้ศาลทหารสูงสุดสามารถรับฎีกาไว้พิจารณาได้ ตามเงื่อนไขที่กำหนด (ร่างมาตรา ๓๑)

๒.๒๐ กำหนดบทเฉพาะกาลให้คณะกรรมการตุลาการทหาร (กตท.) และคณะอนุกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ทำหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการตุลาการทหารตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๓๓)

๒.๒๑ กำหนดให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นตุลาการพระธรรมนูญตามกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหารก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ยังคงเป็นตุลาการพระธรรมนูญตามพระราชบัญญัตินี้ต่อไป (ร่างมาตรา ๓๔)

๒.๒๒ กำหนดให้บรรดาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบที่ค้างการพิจารณาอยู่ในศาลทหารก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้โอนไปพิจารณาพิพากษาในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ (ร่างมาตรา ๓๕)

รายงานผลการรับฟังความคิดเห็น
และการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(นายวิโรจน์ ลักขณาอดิศร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

โดย

คณะกรรมการขับเคลื่อนการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบ
ที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปสู่ภาคประชาชน
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	ก
บทสรุปผู้บริหาร	ข
ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของร่างกฎหมาย	1-1
1. ชื่อร่างกฎหมาย	1-1
2. หลักการและเหตุผล	1-1
3. ผู้เสนอร่างกฎหมาย	1-3
ส่วนที่ 2 การรับฟังความคิดเห็นและสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น	2-1
1. ข้อมูลประกอบการรับฟังความคิดเห็น	2-1
2. ตารางเปรียบเทียบร่างกฎหมาย	2-1
3. ผู้เกี่ยวข้องที่ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมาย	2-21
4. ประเด็นการรับฟังความคิดเห็น	2-21
5. ระยะเวลาและวิธีการการรับฟังความคิดเห็น	2-22
6. สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น	2-23
ส่วนที่ 3 รายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างกฎหมาย	3-1
1. ความเป็นมา สภาพปัญหา ความจำเป็นที่จะต้องตรากฎหมาย	3-1
2. ความสอดคล้องของร่างกฎหมาย	3-1
3. ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ	3-2
4. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น	3-3
5. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย	3-3
6. ผลกระทบของร่างกฎหมายที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (CORRUPTION)	3-4
7. การกำหนดให้มีระบบอนุญาตอนุมัติหรือการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่	3-5
8. การกำหนดให้มีระบบคณะกรรมการ	3-5
9. บทกำหนดโทษ	3-5
ส่วนที่ 4 การเปิดเผยรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างกฎหมาย	4-1

บทสรุปผู้บริหาร

ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายวิโรจน์ ลักขณาอดิศร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะ เป็นผู้เสนอ) โดยมีหลักการและเหตุผลเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 เนื่องจากพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน บทบัญญัติหลายมาตราไม่เหมาะสมกับกาลสมัย และไม่สอดคล้องกับกฎหมายที่ใช้บังคับในศาลพลเรือน อีกทั้งปัจจุบันโครงสร้างและกิจการทางทหาร ตลอดจนเขตพื้นที่ทหารได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เพื่อเป็นการยกระดับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนให้เป็นไปตามหลักสากล และเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่คู่ความในคดีและบุคคลที่เกี่ยวข้อง สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติบางประการให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

คณะกรรมการขับเคลื่อนการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปสู่ภาคประชาชน ได้ดำเนินการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นด้วยวิธีการพื้นฐาน โดยรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา และส่งประเด็นไปรับฟังบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จากการรับฟังความคิดเห็นจากร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว พบว่า ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 ตามร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว เนื่องจากทำให้เกิดการถ่วงดุลอำนาจระหว่างฝ่ายบริหารและฝ่ายตุลาการ ฝ่ายตุลาการมีอิสระจากการบริหารงานของฝ่ายบริหาร ส่งผลให้กลไกการดำเนินงานของศาลทหารมีประสิทธิภาพเทียบเท่าศาลยุติธรรม เกิดความเป็นธรรมแก่คู่ความที่มีคดีต่อศาล ซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 68 วรรคหนึ่ง ซึ่งวางหลักให้รัฐพึงจัดระบบการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมทุกด้านให้มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก รวดเร็ว ไม่เสียค่าใช้จ่ายสูงจนเกินควร รวมถึงเป็นการคุ้มครองสิทธิในกระบวนการยุติธรรมของบุคคลที่อยู่ในอำนาจของศาลทหาร

สำหรับฝ่ายที่ไม่เห็นด้วย มีความเห็นว่า การกำหนดให้เจ้ากรมพระธรรมนูญเป็นผู้มีหน้าที่ในการวางระเบียบราชการของอัยการทหาร และการกำหนดให้มีคณะกรรมการตุลาการทหารเป็นผู้วางระเบียบในการกำหนดคุณสมบัติ หน้าที่และอำนาจของตุลาการพระธรรมนูญว่า อาจทำให้เกิดความไม่เป็นธรรม เนื่องจากอาจมีการปกป้องความผิด

ของพวกพ้อง อีกทั้ง การยกเลิกศาลจังหวัดทหารออกจากเขตอำนาจของศาลชั้นต้น อาจทำให้เกิดความขัดแย้งในงานราชการได้ ตลอดจนยังมีความเห็นว่าการกำหนดให้ศาลพิจารณาและสืบพยานต่อหน้าจำเลยเท่านั้นทำให้การพิจารณากฎหมายเกิดความล่าช้า ไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 68 วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา 188 วรรคสอง นอกจากนี้ ยังไม่เห็นด้วยการแก้ไขมาตรา 61 วรรคสอง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 25 ลงวันที่ 8 พ.ย. 2520 เนื่องจากทำให้ศาลทหารกลางและศาลทหารสูงสุดมีภาระในการพิจารณาคดีที่ผู้มีอำนาจประกาศใช้กฎอัยการศึกหรือผู้บัญชาการทหารสูงสุดได้ประกาศกำหนดหรือสั่งตามพระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พุทธศักราช 2457 ซึ่งศาลทหารในเวลาไม่ปกติได้พิพากษาแล้วไม่จำเป็น และไม่เป็นที่ผลดีต่อการอำนวยความสะดวกแก่สังคม โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่มีการสู้รบ การประกาศใช้กฎอัยการศึก หรือภาวะสงคราม

นอกจากนี้ ได้มีข้อสังเกต ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว เกี่ยวกับการไต่สวนมูลฟ้องว่า ควรดำเนินการผ่านตุลาการทหาร และควรมี Military Jury หรือลูกขุนศาลทหาร ที่มาจากภาคส่วนต่าง ๆ เช่น บุคลากรในสามเหล่าทัพ รวมทั้งคณะกรรมการสภาภาคประชาชนในแต่ละจังหวัด จังหวัดละ 2 คน มาร่วมไต่สวนมูลฟ้องในปัญหาข้อเท็จจริงผ่านศาลจังหวัดทหาร รวมทั้งศาลทหารกรุงเทพฯ ด้วย

สำหรับประเด็นผลกระทบของร่างกฎหมายที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption Risk Assessment) ไม่พบว่ามีย่อคำที่มีความเสี่ยงอันส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) อีกทั้งยังพบว่าไม่มีความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) ในการกำหนดให้มีการออกกฎหมายลำดับรอง

ทั้งนี้ คณะกรรมการขับเคลื่อนการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปสู่ภาคประชาชน มีข้อสังเกตเพิ่มเติมตามมติที่ประชุมครั้งที่ 19/2567 วันศุกร์ที่ 19 กันยายน 2567 เกี่ยวกับร่างมาตรา 4 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 5 วรรคสามและวรรคสี่ โดยเห็นว่าการแก้ไขเพียงวรรคสามและวรรคสี่ดังกล่าว อาจไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และความมุ่งหมายของร่างพระราชบัญญัติ ซึ่งมุ่งศาลทหารมีความเป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร เช่นเดียวกับศาลยุติธรรม ดังนั้น อาจต้องทบทวนความจำเป็นในการปรับปรุงพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 ทั้งฉบับ

รายงานผลการรับฟังความคิดเห็น
และรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมาย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของร่างกฎหมาย

1. ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

กฎหมายใหม่

แก้ไขเพิ่มเติม

ยกเลิก

2. หลักการและเหตุผล

2.1 หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 ดังต่อไปนี้

(1) แก้ไขอำนาจในการวางระเบียบราชการของศาลทหารของเจ้ากรมพระธรรมนูญ โดยกำหนดให้เจ้ากรมพระธรรมนูญวางระเบียบราชการของอัยการทหารเท่านั้น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 5 วรรคสามและวรรคสี่)

(2) ยกเลิกศาลจังหวัดทหารออกจากเขตอำนาจของศาลทหารชั้นต้น เพื่อให้สอดคล้องกับเขตพื้นที่ทหารที่มีการเปลี่ยนแปลง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 7 มาตรา 8 วรรคหนึ่ง มาตรา 17 มาตรา 30 และมาตรา 65 (1) ยกเลิกมาตรา 19 มาตรา 20 และมาตรา 26)

(3) กำหนดให้คณะกรรมการตุลาการทหาร (กตท.) เป็นผู้วางระเบียบกำหนดคุณสมบัติ พื้นความรู้ หน้าที่และอำนาจของตุลาการพระธรรมนูญ โดยแยกออกจากตำแหน่งอื่น ๆ ที่เป็นอำนาจของกระทรวงกลาโหม เนื่องจากเป็นตำแหน่งที่มีความสำคัญซึ่งควรมีความเชี่ยวชาญ โดยเฉพาะ เพื่อให้ทำหน้าที่ได้อย่างเป็นธรรมและมีความเป็นอิสระ ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติเรื่องเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งตุลาการพระธรรมนูญและอัยการทหาร ซึ่งบัญญัติอยู่ในมาตรา 11/1 มารวมไว้ในมาตราเดียวกัน เนื่องจากมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกัน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 11)

(4) กำหนดองค์ประกอบ วาระการดำรงตำแหน่ง องค์ประชุม และหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการตุลาการทหาร (กตท.) เพื่อทำหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 11/1 และเพิ่มมาตรา 11/2 มาตรา 11/3 มาตรา 11/4 มาตรา 11/5 และมาตรา 11/6)

(5) แก้ไขอำนาจศาลทหารในการพิจารณาสั่งลงโทษกรณีมีผู้กระทำผิดฐานละเมิดอำนาจศาล โดยแยกออกเป็นอีกมาตราหนึ่งต่างหาก และกำหนดรายละเอียดของโทษที่ศาลมีอำนาจลงโทษได้ไว้ให้ชัดเจน เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการบังคับใช้กฎหมาย (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 13 และเพิ่มมาตรา 13/1)

(6) แก้ไขเขตอำนาจศาลทหาร โดยปรับปรุงคดีที่ไม่อยู่ในเขตอำนาจศาลทหาร เพื่อให้มีความเหมาะสมและเกิดความเป็นแก่คู่ความในคดี (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 14)

(7) กำหนดอำนาจของตุลาการพระธรรมนูญนายเดี่ยวในศาลทหารชั้นต้น เพื่อความรวดเร็วในการดำเนินการทางคดีที่ไม่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาพิพากษา (เพิ่มเติมตรา 25/1)

(8) แก้ไของค์ประกอบขององค์คณะของศาลทหารชั้นต้น ศาลทหารกลาง และศาลทหารสูงสุด โดยกำหนดให้มีสัดส่วนของตุลาการที่มีความเชี่ยวชาญด้านกฎหมายมากขึ้น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 27 มาตรา 28 และมาตรา 29)

(9) แก้ไขตุลาการผู้ทำหน้าที่ประธานในการพิจารณาพิพากษา โดยกำหนดให้เป็นหน้าที่ของตุลาการพระธรรมนูญที่มีอาวุโสสูงสุด (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 35)

(10) แก้ไขอำนาจศาลทหารในเวลาไม่ปกติ โดยกำหนดให้ “ในเวลาไม่ปกติ” คือ ในเวลาที่มีการรบหรือสถานะสงคราม หรือได้ประกาศใช้กฎอัยการศึกทั่วราชอาณาจักร โดยให้มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาได้ตามเขตอำนาจศาลที่มีอยู่ในเวลาปกติเท่านั้น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 36 วรรคหนึ่ง)

(11) กำหนดให้ผู้ไม่ได้รับความเป็นธรรมในวิธีพิจารณาความอาญาทหาร มีสิทธิร้องขอต่อคณะกรรมการตุลาการทหาร (กตท.) เพื่อสืบสวนข้อเท็จจริงและอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง (เพิ่มเติมตรา 45/2)

(12) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในศาลทหาร เพื่อให้มีความชัดเจนในการบังคับใช้กฎหมายต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง (แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในภาค 5 ลักษณะ 2 การควบคุมผู้ต้องหาในกรณีพิเศษ (เพิ่มเติมตรา 45/3 และมาตรา 45/4))

(13) กำหนดให้ผู้เสียหายที่มีได้เป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร มีอำนาจเป็นโจทก์ฟ้องในคดีอาญาศาลทหารในเวลาปกติ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 49)

(14) แก้ไขถ้อยคำที่เกี่ยวกับการให้จำเลยคืนทรัพย์สิน ใช้อุทธรณ์ หรือใช้ค่าสินไหมทดแทนในกรณีที่จำเลยกระทำผิด โดยกำหนดให้ศาลทหารมีอำนาจพิพากษาให้จำเลยคืนทรัพย์สิน หรือใช้อุทธรณ์ หรือใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายให้แก่รัฐ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 51)

(15) กำหนดให้คู่ความในคดีแต่งงานนายเพื่อว่าต่างหรือแก้ต่างคดีได้ โดยนายต้องเป็นนายความตามกฎหมายว่าด้วยนายความเท่านั้น เว้นแต่กรณีที่ผู้เสียหายเป็นโจทก์ฟ้องคดีโดยตรง หรือกรณีศาลทหารในเวลาไม่ปกติจะเป็นนายความที่กระทรวงกลาโหมกำหนดก็ได้ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 55)

(16) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการไต่สวนมูลฟ้องในศาลทหาร (เพิ่มเติมตรา 55/1)

(17) แก้ไขการพิจารณาและสืบพยานในศาลทหาร โดยกำหนดให้ทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 59)

(18) แก้ไขหลักเกณฑ์การห้ามอุทธรณ์ฎีกา โดยกำหนดห้ามอุทธรณ์ฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทหารในเวลาไม่ปกติเฉพาะในเวลาที่มีการรบหรือสถานะสงครามและศาลอาญาศึกษาหรือศาลที่พิจารณาพิพากษาคดีแทนศาลอาญาศึกษาเท่านั้น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 61 วรรคสอง)

(19) แก้ไขหลักเกณฑ์การห้ามฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง โดยตัดความในส่วนท้ายที่มีให้นำบทบัญญัติมาตร 221 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับ เพื่อให้ศาลทหารสูงสุดสามารถรับฎีกาไว้พิจารณาได้ตามเงื่อนไขที่กำหนด (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 62)

2.2 เหตุผล

โดยที่พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 และที่แก้ไขเพิ่มเติมได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน บทบัญญัติหลายมาตราไม่เหมาะสมกับกาลสมัย และไม่สอดคล้องกับกฎหมายที่ใช้บังคับในศาลพลเรือน อีกทั้งปัจจุบันโครงสร้างและกิจการทางทหาร ตลอดจนเขตพื้นที่ทหารได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เพื่อเป็นการยกระดับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนให้เป็นไปตามหลักสากล และเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่คู่ความในคดีและบุคคลที่เกี่ยวข้อง สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติบางประการให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

3. ผู้เสนอร่างกฎหมาย

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ประชาชนเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

นายวิโรจน์ ลักขณาอดิศร กับคณะ เป็นผู้เสนอ

ส่วนที่ 2 การรับฟังความคิดเห็นและสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น

1. ข้อมูลประกอบการรับฟังความคิดเห็น

ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... เสนอเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เนื่องจากได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน บทบัญญัติหลายมาตราไม่เหมาะสมกับกาลสมัย และไม่สอดคล้องกับกฎหมายที่ใช้บังคับในศาลพลเรือน อีกทั้งปัจจุบันโครงสร้างและกิจการทางทหาร ตลอดจนเขตพื้นที่ทหารได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เพื่อเป็นการยกระดับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนให้เป็นไปตามหลักสากล และเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่คู่ความในคดีและบุคคลที่เกี่ยวข้อง สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติบางประการให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

2. ตารางเปรียบเทียบร่างกฎหมาย

พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายวิโรจน์ ลักขณาอดิศร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล กับคณะ เป็นผู้เสนอ)
<p>มาตรา 5 ศาลทหารทั้งหลายตามพระราชบัญญัตินี้ ให้สังกัดอยู่ในกระทรวงกลาโหม</p> <p>ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเป็นผู้รับผิดชอบในงานธุรการของศาลทหารให้ดำเนินไปโดยเรียบร้อย แต่การพิจารณาคดีตลอดถึงการที่จะมีคำสั่งหรือคำพิพากษาบังคับคดีนั้น ให้อยู่ในดุลยพินิจของศาลทหารโดยเฉพาะ</p> <p>โดยอนุมัติรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ให้เจ้ากรมพระธรรมนูญวางระเบียบราชการของศาลทหารและอัยการทหารเพื่อให้กิจการของศาลทหารและอัยการทหารดำเนินไปโดยเรียบร้อย</p> <p>ระเบียบราชการของศาลทหารและอัยการทหารตามวรรคสามให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา</p>	<p>มาตรา 4 ให้อยกเลิกความในวรรคสามและวรรคสี่ของมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“โดยอนุมัติรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ให้เจ้ากรมพระธรรมนูญวางระเบียบราชการของ ศาลทหารและ อัยการทหารเพื่อให้กิจการของอัยการทหารดำเนินไปโดยเรียบร้อย</p> <p>ระเบียบราชการของ ศาลทหารและ อัยการทหารตามวรรคสามให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา”</p>

<p>พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายวิโรจน์ ลักขณาอดิศร สมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร พรรคก้าวไกล กับคณะ เป็นผู้เสนอ)</p>
<p>มาตรา 7 ศาลทหารชั้นต้นได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ศาลจังหวัดทหาร (2) ศาลมณฑลทหาร (3) ศาลทหารกรุงเทพ (4) ศาลประจำหน่วยทหาร 	<p>มาตรา 5 ให้ยกเลิกความในมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา 7 ศาลทหารชั้นต้น ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ศาลจังหวัดทหาร (2) (1) ศาลมณฑลทหาร (3) (2) ศาลทหารกรุงเทพ (4) (3) ศาลประจำหน่วยทหาร”
<p>มาตรา 8 ทุกจังหวัดทหารให้มีศาลจังหวัดทหาร ศาลหนึ่ง เว้นแต่จังหวัดทหารที่ตั้งกองบัญชาการมณฑลทหาร และทุกมณฑลทหารให้มีศาลมณฑลทหารศาลหนึ่ง เว้นแต่มณฑลทหารที่ตั้งศาลทหารกรุงเทพ</p>	<p>มาตรา 6 ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา 8 ทุกจังหวัดมณฑลทหารให้มีศาลจังหวัดมณฑลทหารศาลหนึ่ง เว้นแต่จังหวัดทหารที่ตั้งกองบัญชาการมณฑลทหาร และทุกมณฑลทหารให้มีศาลมณฑลทหารศาลหนึ่ง เว้นแต่มณฑลทหารที่ตั้งศาลทหารกรุงเทพ</p>
<p>มาตรา 11 ให้มีตุลาการพระธรรมนูญ อัยการทหาร นายทหารพระธรรมนูญ และจำศาลทหาร หรือผู้ช่วยตำแหน่งดังกล่าวแล้ว ตามจำนวนที่กระทรวงกลาโหมกำหนด</p> <p>คุณสมบัติ พื้นความรู้ และอำนาจหน้าที่ของบุคคลดังกล่าวในวรรคก่อน ให้เป็นไปตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด</p>	<p>มาตรา 7 ให้ยกเลิกความในมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา 11 ให้มีตุลาการพระธรรมนูญ อัยการทหาร นายทหารพระธรรมนูญ และจำศาลทหาร หรือผู้ช่วยตำแหน่งดังกล่าวแล้ว ตามจำนวนที่กระทรวงกลาโหมกำหนด</p> <p>คุณสมบัติ พื้นความรู้ และอำนาจหน้าที่ของบุคคลดังกล่าวในวรรคก่อน ให้เป็นไปตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด เว้นแต่ตุลาการพระธรรมนูญ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการตุลาการทหารกำหนด</p>

<p>พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายวิโรจน์ ลักขณาอดิศร สมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร พรรคก้าวไกล กับคณะ เป็นผู้เสนอ)</p>
	<p><u>เมื่อตุลาการพระธรรมนูญได้รับแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ในศาลทหาร ย่อมมีหน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย และมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดี และเมื่อได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ประจำศาลใด ให้มีอำนาจปกครองบังคับบัญชาศาล และเจ้าหน้าที่ประจำศาลนั้น ถ้าเป็นตุลาการพระธรรมนูญหัวหน้าศาลใด ให้มีอำนาจปกครองบังคับบัญชาตุลาการพระธรรมนูญในศาลนั้นด้วย</u></p> <p><u>ให้ตุลาการพระธรรมนูญและอัยการทหารได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่ง โดยเปรียบเทียบกับค่าตอบแทนและเงินประจำตำแหน่งของผู้พิพากษาหรือตุลาการศาลอื่นและพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงกลาโหมกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง”</u></p>
<p>มาตรา 11/1 ให้ตุลาการพระธรรมนูญและอัยการทหารได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่ง โดยเปรียบเทียบกับค่าตอบแทนและเงินประจำตำแหน่งของผู้พิพากษาหรือตุลาการศาลอื่นและพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงกลาโหมกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง</p>	<p>มาตรา 8 ให้ยกเลิกความในมาตรา 11/1 แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2558 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา 11/1 <u>ให้ตุลาการพระธรรมนูญและอัยการทหารได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งโดยเปรียบเทียบกับค่าตอบแทนและเงินประจำตำแหน่งของผู้พิพากษาหรือตุลาการศาลอื่น และพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงกลาโหมกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง ให้มีคณะกรรมการตุลาการทหารขึ้นคณะหนึ่ง เรียกโดยย่อว่า “กตท.” ประกอบด้วย</u></p>

<p>พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายวิโรจน์ ลักขณาอดิศร สมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร พรรคก้าวไกล กับคณะ เป็นผู้เสนอ)</p>
	<p><u>ปลัดกระทรวงกลาโหม เป็นประธานกรรมการ เจ้ากรมพระธรรมนูญ เป็นรองประธานกรรมการ เจ้ากรมเสมีนตรา หัวหน้าสำนักตุลาการทหาร รองเจ้ากรมพระธรรมนูญ ผู้ช่วยเจ้ากรม พระธรรมนูญ ตุลาการพระธรรมนูญหัวหน้า ศาลทหารกลาง ตุลาการพระธรรมนูญหัวหน้า ศาลทหารกรุงเทพ ตุลาการพระธรรมนูญ รองหัวหน้าศาลทหารสูงสุด ตุลาการพระธรรมนูญ หัวหน้าคณะฝ่ายศาลทหารสูงสุด ผู้แทน จากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ผู้แทนจากที่ประชุม ใหญ่ศาลปกครองสูงสุด เลขาธิการสำนักงาน ศาลยุติธรรม เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง อัยการสูงสุด และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งปลัดกระทรวง กลาโหมแต่งตั้งจากหน่วยงานภายนอก กระทรวงกลาโหมจำนวนสองคน ซึ่งมีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดไว้ใน ระเบียบ กตท. เป็นกรรมการ</u></p> <p><u>ให้ตุลาการพระธรรมนูญหัวหน้าสำนักงาน ศาลมณฑลทหาร เป็นกรรมการและเลขานุการ และหัวหน้ากองงานกิจการยุติธรรมทหาร สำนักตุลาการทหาร เป็นผู้ช่วยเลขานุการ</u></p> <p><u>ให้กองงานกิจการยุติธรรมทหาร สำนัก ตุลาการทหาร มีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านธุรการ ของ กตท.”</u></p>
	<p>มาตรา 9 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา 11/2 มาตรา 11/3 มาตรา 11/4 มาตรา 11/5 และ มาตรา 11/6 แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญ ศาลทหาร พ.ศ. 2498</p> <p><u>“มาตรา 11/2 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระ อยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี กรรมการซึ่งพ้น</u></p>

<p>พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายวิโรจน์ ลักขณาอดิศร สมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร พรรคก้าวไกล กับคณะ เป็นผู้เสนอ)</p>
	<p>จากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งให้เป็น กรรมการอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งกรรมการ ตามพระราชบัญญัตินี้เกินสองวาระติดต่อกันไม่ได้</p> <p>นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ตาย (2) ลาออก (3) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบ กตท. (4) มีพฤติการณ์อันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ ตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง <p>ถ้าตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิว่างลง ก่อนครบวาระ ให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการ แทนภายในกำหนดสามสิบวัน เว้นแต่ วาระการ ดำรงตำแหน่งจะเหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวัน ในกรณีนี้ จะไม่แต่งตั้งกรรมการแทนก็ได้</p> <p>ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการแทน ให้อยู่ใน ตำแหน่งได้เท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่ง ตนแทน และหากมีกำหนดเวลาไม่ถึงหนึ่งปี ไม่ให้ นับเป็นวาระการดำรงตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง</p> <p>มาตรา 11/3 การประชุมของ กตท. ต้องมี กรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งและ ในจำนวนนี้ต้องมีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิไม่น้อยกว่า หนึ่งคน จึงจะเป็นองค์ประชุม</p> <p>การวินิจฉัยชี้ขาดให้ถือเสียงข้างมาก ถ้ามี คะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุม ออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด</p> <p>มาตรา 11/4 กตท. มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับการบรรจุ การแต่งตั้งตุลาการ ตุลาการพระธรรมนูญ การให้

<p>พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายวิโรจน์ ลักขณาอดิศร สมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร พรรคก้าวไกล กับคณะ เป็นผู้เสนอ)</p>
	<p><u>ตุลาการ ตุลาการพระธรรมนูญ</u> <u>พ้นจากตำแหน่ง</u> <u>การงดบำเหน็จ และการให้ตุลาการ ตุลาการ</u> <u>พระธรรมนูญ ออกจากราชการเนื่องจากกระทำ</u> <u>ผิดวินัยร้ายแรง ซึ่งเป็นผลจากการปฏิบัติหน้าที่</u> <u>ตุลาการ หรือตุลาการพระธรรมนูญ</u></p> <p>(2) <u>ออกระเบียบกำหนดคุณสมบัติ</u> <u>พื่นความรู้</u> <u>หน้าที่และอำนาจของตุลาการพระธรรมนูญ และ</u> <u>คุณสมบัติของผู้ที่จะทำหน้าที่ตุลาการ กำหนด</u> <u>หลักเกณฑ์และวิธีการบรรจุหรือแต่งตั้งตุลาการ</u> <u>ตุลาการพระธรรมนูญการให้ตุลาการ ตุลาการ</u> <u>พระธรรมนูญ พ้นจากตำแหน่ง การงดบำเหน็จ</u> <u>และการให้ตุลาการตุลาการพระธรรมนูญ</u> <u>ออกจากราชการเนื่องจากกระทำผิดวินัยร้ายแรง</u> <u>ซึ่งเป็นผลจากการปฏิบัติหน้าที่ตุลาการ หรือ</u> <u>ตุลาการพระธรรมนูญ</u></p> <p>(3) <u>ออกระเบียบหรือประกาศเกี่ยวกับ</u> <u>วิธีพิจารณาความอาญาทหาร หรือกิจการที่เกี่ยวข้อง</u> <u>ในศาลทหาร</u></p> <p>(4) <u>แต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อสืบสวน ข้อเท็จจริง</u> <u>เกี่ยวกับวิธีพิจารณาความอาญาทหาร</u></p> <p>(5) <u>แต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อดำเนินการใด ๆ</u> <u>ตามที่ได้รับมอบหมาย เสนอต่อ กตท.</u> <u>บรรดาระเบียบที่ กตท. เห็นชอบให้</u> <u>เจ้ากรมพระธรรมนูญเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการ</u> <u>กระทรวงกลาโหมเพื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา</u> <u>มาตรา 11/5 ให้ประธานกรรมการ รองประธาน</u> <u>กรรมการ และกรรมการตามมาตรา 11/1</u> <u>ประธานอนุกรรมการและอนุกรรมการตาม</u> <u>มาตรา 11/4 ได้รับเบี้ยประชุมตามที่กำหนด</u> <u>ในพระราชกฤษฎีกา”</u></p>

<p>พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายวิโรจน์ ลักขณาอดิศร สมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร พรรคก้าวไกล กับคณะ เป็นผู้เสนอ)</p>
	<p>มาตรา 11/6 ให้สำนักงานตุลาการทหาร จัดทำรายงานการปฏิบัติงานของศาลทหาร ซึ่งอย่างน้อยต้องมี จำนวนคดี สถานะคดี และการปฏิบัติหน้าที่ของตุลาการ ตุลาการ พระธรรมนูญในศาลทหาร เสนอต่อรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงกลาโหม และให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวง กลาโหมรายงานต่อคณะรัฐมนตรีและสภา ผู้แทนราษฎรปีละหนึ่งครั้ง”</p>
<p>มาตรา 13 ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาพิพากษา วางบทลงโทษผู้กระทำผิดต่อกฎหมายทหารหรือ กฎหมายอื่นในทางอาญา ในคดีซึ่งผู้กระทำผิด เป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารในขณะที่กระทำ ผิด และมีอำนาจสั่งลงโทษบุคคลใด ๆ ที่กระทำผิด ฐานละเมิดอำนาจศาลตามที่บัญญัติไว้ในประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง</p>	<p>มาตรา 10 ให้ยกเลิกความในมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา 13 ศาลทหารมีอำนาจพิจารณา พิพากษาวางบทลงโทษผู้กระทำผิดต่อกฎหมาย ทหารหรือกฎหมายอื่นในทางอาญา ในคดี ซึ่งผู้กระทำผิดเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร ในขณะที่กระทำผิด <u>และมีอำนาจสั่งลงโทษ</u> <u>บุคคลใด ๆ ที่กระทำผิดฐานละเมิดอำนาจศาล</u> <u>ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ</u> <u>แพ่ง</u></p>
	<p>มาตรา 11 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา 13/1 แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498</p> <p>“<u>มาตรา 13/1 บุคคลใดกระทำผิดฐาน</u> <u>ละเมิดอำนาจศาลตามที่บัญญัติไว้ในประมวล</u> <u>กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ให้ศาลทหาร</u> <u>มีอำนาจสั่งลงโทษได้ ดังนี้</u></p> <p>(1) ตักเตือน โดยจะมีคำตำหนิเป็นลายลักษณ์ อักษรด้วยหรือไม่ก็ได้</p> <p>(2) ไล่ออกจากบริเวณศาล</p>

<p>พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายวิโรจน์ ลักขณาอดิศร สมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร พรรคก้าวไกล กับคณะ เป็นผู้เสนอ)</p>
	<p>(3) <u>ลงโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ</u> <u>การสั่งลงโทษฐานละเมิดอำนาจศาลตามวรรคหนึ่ง พึงใช้อย่างระมัดระวังและเท่าที่จำเป็นตามพฤติการณ์แห่งกรณี และหากเป็นการสั่งลงโทษตาม (3) ให้องค์คณะอื่นที่มีใช้องค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีนั้นเป็นผู้พิจารณาและสั่งลงโทษ</u></p> <p>(2) <u>คดีที่เกี่ยวพันกับคดีที่อยู่ในอำนาจศาลพลเรือน</u></p> <p>(3) <u>คดีที่ดั่งเช่นดังเห็นในศาลเยาวชนชนและครอบครัว คดีที่อยู่ในอำนาจศาลขำนัญพิเศษ</u></p> <p>(4) <u>คดีที่ศาลทหารเห็นว่าไม่อยู่ในอำนาจศาลทหาร คดีทุจริตและประพฤติมิชอบตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ</u></p> <p>(5) <u>คดีที่ศาลทหารเห็นว่าไม่อยู่ในอำนาจศาลทหาร หรือคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลวินิจฉัยชี้ขาดว่าอยู่ในอำนาจของศาลอื่น</u></p>
<p>มาตรา 14 คดีที่ไม่อยู่ในอำนาจศาลทหาร คือ (1) <u>คดีที่บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารกับบุคคลที่มีได้อยู่ในอำนาจศาลทหารกระทำผิดด้วยกัน</u></p>	<p>มาตรา 12 ให้ยกเลิกความในมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2558 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา 14 คดีที่ไม่อยู่ในอำนาจศาลทหาร คือ (1) <u>คดีที่บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารกับบุคคลที่มีได้อยู่ในอำนาจศาลทหารกระทำผิดด้วยกัน</u></p>

<p>พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายวิโรจน์ ลักขณาอดิศร สมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร พรรคก้าวไกล กับคณะ เป็นผู้เสนอ)</p>
<p>(2) คดีที่เกี่ยวข้องกับคดีที่อยู่ในอำนาจศาล พลเรือน (3) คดีที่ต้องดำเนินในศาลเยาวชนและ ครอบครัว (4) คดีที่ศาลทหารเห็นว่าไม่อยู่ในอำนาจ ศาลทหาร</p>	<p>(2) คดีที่เกี่ยวข้องกับคดีที่อยู่ในอำนาจ ศาลพลเรือน (3) คดีที่ดั่งต่อไปนี้ในศาลเยาวชนและ ครอบครัว คดีที่อยู่ในอำนาจศาลชั้นอุทธรณ์ (4) คดีที่ศาลทหารเห็นว่าไม่อยู่ในอำนาจ ศาลทหาร คดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริต และประพฤติมิชอบ (5) คดีที่ศาลทหารเห็นว่าไม่อยู่ในอำนาจ ศาลทหาร หรือคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาด อำนาจหน้าที่ระหว่างศาลวินิจฉัยชี้ขาดว่าอยู่ใน อำนาจของศาลอื่น”</p>
<p>มาตรา 17 ศาลทหารชั้นต้นมีเขตอำนาจ ดังนี้ (1) ศาลจังหวัดทหารและศาลมณฑลทหาร มีเขตอำนาจตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา (2) ศาลทหารกรุงเทพ มีเขตอำนาจไม่จำกัด พื้นที่ แต่โดยปกติถ้าการกระทำผิดนั้นเกิดขึ้น ในท้องถิ่นที่มีศาลทหาร ก็ให้พิจารณาพิพากษา ในศาลทหารท้องถิ่นนั้น (3) ศาลประจำหน่วยทหาร มีอำนาจเหนือ บุคคลที่สังกัดหน่วยทหารนั้นโดยไม่จำกัดพื้นที่</p>	<p>มาตรา 13 ให้ยกเลิกความในมาตรา 17 แห่ง พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติธรรมนูญ ศาลทหาร (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2526 และให้ใช้ความ ต่อไปนี้แทน “มาตรา 17 ศาลทหารชั้นต้นมีเขตอำนาจ ดังนี้ (1) ศาลจังหวัดทหารและศาลมณฑลทหาร มีเขตอำนาจตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา (2) ศาลทหารกรุงเทพ มีเขตอำนาจไม่จำกัด พื้นที่ แต่โดยปกติถ้าการกระทำผิดนั้นเกิดขึ้น ในท้องถิ่นที่มีศาลทหาร ก็ให้พิจารณาพิพากษา ในศาลทหารท้องถิ่นนั้น (3) ศาลประจำหน่วยทหาร มีอำนาจเหนือ บุคคลที่สังกัดหน่วยทหารนั้นโดยไม่จำกัดพื้นที่”</p>

<p>พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายวิโรจน์ ลักขณาอดิศร สมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร พรรคก้าวไกล กับคณะ เป็นผู้เสนอ)</p>
<p>มาตรา 19 ศาลจังหวัดทหารมีอำนาจพิจารณา พิพากษาคดีอาญาได้ทุกบทกฎหมาย เว้นแต่คดี ที่จำเลยมียศทหารชั้นสัญญาบัตร</p>	<p>มาตรา 14 ให้ยกเลิกมาตรา 19 แห่ง พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติธรรมนูญ ศาลทหาร (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2558 และมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ.2498</p>
	<p>มาตรา 15 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น มาตรา 25/1 แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญ ศาลทหาร พ.ศ. 2498</p> <p><u>“มาตรา 25/1 ในศาลทหารชั้นต้น ตุลาการ พระธรรมนูญนายเดียวเป็นองค์คณะมีอำนาจ เกี่ยวแก่คดีซึ่งอยู่ในอำนาจของศาลนั้น ดังต่อไปนี้</u></p> <p>(1) <u>ไต่สวนและวินิจฉัยชี้ขาดคำร้องหรือ คำขอที่ยื่นต่อศาลในคดีทั้งปวง</u></p> <p>(2) <u>ไต่สวนและมีคำสั่งเกี่ยวกับวิธีการเพื่อ ความปลอดภัย</u></p> <p>(3) <u>ไต่สวนมูลฟ้องและมีคำสั่งในคดีอาญา”</u></p>
<p>มาตรา 26 ศาลจังหวัดทหารต้องมีตุลาการสาม นายเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษา คือ นายทหารชั้นสัญญาบัตรสองนาย ตุลาการพระธรรมนูญหนึ่งนาย</p>	<p>มาตรา 16 ให้ยกเลิกมาตรา 26 แห่ง พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 302 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พุทธศักราช 2515</p>

<p>พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายวิโรจน์ ลักขณาอดิศร สมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร พรรคก้าวไกล กับคณะ เป็นผู้เสนอ)</p>
<p>มาตรา 27 ศาลมณฑลทหาร ศาลทหารกรุงเทพ และศาลประจำหน่วยทหาร ต้องมีตุลาการสามนาย เป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษา คือ</p> <p>นายทหารชั้นสัญญาบัตรสองนาย ตุลาการพระธรรมนูญหนึ่งนาย</p>	<p>มาตรา 17 ให้ยกเลิกความในมาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา 27 ศาลมณฑลทหาร ศาลทหาร กรุงเทพ และศาลประจำหน่วยทหาร ต้องมีตุลาการ สามนายเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษา <u>คือ</u> <u>ประกอบด้วย ตุลาการพระธรรมนูญหนึ่งนาย</u> <u>และนายทหารชั้นสัญญาบัตรสองนาย โดยอย่างน้อย</u> <u>หนึ่งนายต้องเป็นนายทหารจากเหล่าทหาร</u> <u>พระธรรมนูญ”</u> <u>นทชททวรชั้นสัญญาบัตรสองนาย</u> <u>ตุลาการพระธรรมนูญหนึ่งนาย</u></p>
<p>มาตรา 28 ศาลทหารกลางต้องมีตุลาการ ห้านายเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษา คือ</p> <p>นายทหารชั้นนายพลหนึ่งหรือสองนาย นายทหารชั้นนายพัน นายนาวา หรือนาย นาวาอากาศชั้นไป หนึ่งหรือสองนาย ตุลาการพระธรรมนูญสองนาย</p>	<p>มาตรา 18 ให้ยกเลิกความในมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา 28 ศาลทหารกลางต้องมีตุลาการ ห้านายเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษา <u>คือ</u> <u>นทชททวรชั้นนทชพลหนึ่งหรือสองนาย</u> <u>นทชททวรชั้นนทชพัน นทชนทวส หรือนทช</u> <u>นทชชวตตวตชั้นไป หนึ่งหรือสองนาย</u> <u>ตุลาการพระธรรมนูญสองนาย ประกอบด้วย</u> <u>ตุลาการพระธรรมนูญสองนาย นายทหารชั้น</u> <u>นายพลหนึ่งนาย และนายทหารชั้นนายพัน</u> <u>นายนาวา หรือนายนาวาอากาศชั้นไปสองนาย</u> <u>โดยอย่างน้อยหนึ่งนายต้องเป็นนายทหารจาก</u> <u>เหล่าทหารพระธรรมนูญ”</u></p>

<p>พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายวิโรจน์ ลักขณาอดิศร สมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร พรรคก้าวไกล กับคณะ เป็นผู้เสนอ)</p>
<p>มาตรา 29 ศาลทหารสูงสุดต้องมีตุลาการห้านาย เป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษา คือ นายทหารชั้นนายพลสองนาย ตุลาการพระธรรมนูญสามนาย</p>	<p>มาตรา 19 ให้ยกเลิกความในมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา 29 ศาลทหารสูงสุดต้องมีตุลาการ ห้านายเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษา <u>คือ</u> <u>นายทหารชั้นนายพลสองนาย</u> <u>ตุลาการพระธรรมนูญสามนาย</u> ประกอบด้วย ตุลาการพระธรรมนูญสามนาย นายทหารชั้น นายพลหนึ่งนาย และนายทหารชั้นนายพัน นายนาวา หรือนายนาวาอากาศขึ้นไปจาก เหล่าทหารพระธรรมนูญหนึ่งนาย”</p>
<p>มาตรา 30 ภายใต้บังคับมาตรา 10 ผู้มีอำนาจ แต่งตั้งตุลาการ คือ (1) ผู้มีอำนาจบังคับบัญชาจังหวัดทหาร เป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งนายทหารชั้นสัญญาบัตร ซึ่งรับราชการประจำอยู่ในพื้นที่จังหวัดทหาร นั้น ๆ เป็นตุลาการศาลจังหวัดทหาร (2) ผู้มีอำนาจบังคับบัญชามณฑลทหาร เป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งนายทหารชั้นสัญญาบัตร ซึ่งรับราชการประจำอยู่ในพื้นที่มณฑลทหาร นั้น ๆ เป็นตุลาการศาลมณฑลทหาร</p>	<p>มาตรา 20 ให้ยกเลิกความในมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา 30 ภายใต้บังคับมาตรา 10 ผู้มีอำนาจ แต่งตั้งตุลาการ คือ (1) ผู้มีอำนาจบังคับบัญชา <u>จังหวัดมณฑล</u> ทหาร เป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งนายทหารชั้นสัญญาบัตร ซึ่งรับราชการประจำอยู่ในพื้นที่ <u>จังหวัดมณฑล</u> ทหารนั้น ๆ เป็นตุลาการศาล <u>จังหวัดมณฑล</u> ทหาร (2) <u>ผู้มีอำนาจบังคับบัญชาหน่วยทหาร</u> <u>ซึ่งมีอำนาจแต่งตั้งนายทหารชั้นสัญญาบัตร</u> <u>ซึ่งรับราชการประจำอยู่ในพื้นที่ของหน่วยทหาร</u> <u>นั้น ๆ เป็นตุลาการศาลหน่วยทหาร</u> ผู้มีอำนาจ บังคับบัญชาหน่วยทหาร เป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้ง นายทหารสัญญาบัตร ซึ่งรับราชการประจำ อยู่ในหน่วยทหารนั้น ๆ เป็นตุลาการศาลประจำ หน่วยทหาร</p>

<p>พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายวิโรจน์ ลักขณาอดิศร สมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร พรรคก้าวไกล กับคณะ เป็นผู้เสนอ)</p>
<p>(3) ผู้มีอำนาจบังคับบัญชาหน่วยทหารเป็นผู้มี อำนาจแต่งตั้งนายทหารชั้นสัญญาบัตรซึ่งรับราชการ ประจำอยู่ในหน่วยทหารนั้น ๆ เป็นตุลาการศาล ประจำหน่วยทหาร</p> <p>(4) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเป็นผู้มี อำนาจแต่งตั้งตุลาการศาลทหารกรุงเทพ ผู้มีอำนาจแต่งตั้งตุลาการตามความในมาตรานี้ จะแต่งตั้งนายทหารนอกประจำการเป็นตุลาการก็ได้</p>	<p>(3) ผู้มีอำนาจบังคับบัญชาหน่วยทหาร เป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งนายทหารชั้นสัญญาบัตร ซึ่งรับราชการประจำอยู่ในหน่วยทหารนั้น ๆ เป็นตุลาการศาลประจำหน่วยทหาร รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงกลาโหม เป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งตุลาการ ศาลทหารกรุงเทพ</p> <p>(4) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเป็นผู้ ผู้มีอำนาจแต่งตั้งตุลาการศาลทหารกรุงเทพ โดยความเห็นชอบของ กตท. ตามมาตรา 11/1 ผู้มีอำนาจแต่งตั้งตุลาการตามความในมาตรานี้ จะแต่งตั้งนายทหารนอกประจำการเป็นตุลาการ ก็ได้”</p>
<p>มาตรา 35 ให้ตุลาการที่มีอาวุโสสูงสุดเป็น ประธานในการพิจารณาพิพากษา</p>	<p>มาตรา 21 ให้ยกเลิกความในมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา 35 ให้ตุลาการ<u>พระธรรมนูญ</u> ที่มีอาวุโสสูงสุดเป็นประธานในการพิจารณา พิพากษา”</p>
<p>มาตรา 36 ในเวลาไม่ปกติ คือ ในเวลา ที่มีการรบหรือสถานะสงคราม หรือได้ประกาศใช้ กฎอัยการศึก ศาลทหารซึ่งมีอยู่แล้วในเวลาปกติ คงพิจารณาพิพากษาคดีอาญาได้ตามอำนาจ แต่ถ้าผู้มีอำนาจประกาศใช้กฎอัยการศึกได้ประกาศ หรือผู้บัญชาการทหารสูงสุดได้สั่งตามกฎหมาย</p>	<p>มาตรา 22 ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่ง ของมาตรา 36 แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญ ศาลทหาร พ.ศ. 2498 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2503 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา 36 ในเวลาไม่ปกติ คือ ในเวลา ที่มีการรบหรือสถานะสงคราม หรือได้ประกาศใช้ กฎอัยการศึก<u>ที่วราขอาณาจักร</u> ศาลทหารซึ่งมีอยู่ แล้วในเวลาปกติคงพิจารณาพิพากษาคดีอาญาได้ ตามอำนาจ <u>แต่ถ้าผู้มีอำนาจประกาศใช้กฎอัยการศึก</u> <u>ที่ได้ประกาศ หรือผู้บัญชาการทหารสูงสุด</u></p>

<p>พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายวิโรจน์ ลักขณาอดิศร สมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร พรรคก้าวไกล กับคณะ เป็นผู้เสนอ)</p>
<p>ว่าด้วยกฎอัยการศึก ให้ศาลทหารมีอำนาจพิจารณา พิพากษาคดีอาญาใด ๆ อีก ก็ให้ศาลทหารพิจารณา พิพากษาคดีอาญาตามประกาศหรือคำสั่งนั้นได้ด้วย</p>	<p>ไม่ได้สั่งตรวจทัณฑ์ขบวนผู้ต้องหาที่ ให้ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญา ใด ๆ อีก ที่ให้ศาลทหารพิจารณาพิพากษาคดีอาญา คดีอาญาตามประกาศหรือคำสั่งนั้นได้ด้วย</p>
	<p>มาตรา 23 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น มาตรา 45/2 แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญ ศาลทหาร พ.ศ. 2498 <u>“มาตรา 45/2 ผู้ใดไม่ได้รับความเป็นธรรม ในวิธีพิจารณาความอาญาทหาร สามารถร้อง ต่อ กตท. เพื่อตั้งอนุกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง ตามมาตรา 11/4 (3) ทั้งนี้ การร้องต่อ กตท. ดังกล่าวไม่เป็นเหตุให้กระบวนการพิจารณา ในศาลสะดุดหยุดลง”</u></p>
<p>ลักษณะ 2 การควบคุมผู้ต้องหาในกรณีพิเศษ</p>	<p>มาตรา 24 ให้ยกเลิกความในลักษณะ 2 การควบคุมผู้ต้องหาในกรณีพิเศษ ของภาค 5 วิธีพิจารณาความอาญาทหารแห่งพระราชบัญญัติ ธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2558 และให้ใช้ความต่อไป แทน <u>“ลักษณะ 2 การปล่อยชั่วคราวและการควบคุมผู้ต้องหา ในกรณีพิเศษ มาตรา 45/3 คำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว ผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวโดยไม่ต้องมีประกัน หรือมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกัน ไม่ว่าผู้นั้นต้องควบคุมหรือขังตามหมายศาล ย่อมยื่นได้โดยผู้ต้องหา จำเลย หรือผู้มีประโยชน์ เกี่ยวข้อง ดังนี้</u></p>

<p>พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายวิโรจน์ ลักขณาอดิศร สมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร พรรคก้าวไกล กับคณะ เป็นผู้เสนอ)</p>
	<p>(1) เมื่อผู้ต้องหาถูกควบคุมอยู่และยังมิได้ ถูกฟ้องต่อศาล ให้ยื่นต่อพนักงานสอบสวนหรือ อัยการทหาร แล้วแต่กรณี</p> <p>(2) เมื่อผู้ต้องหาต้องขังตามหมายศาลและ ยังมิได้ถูกฟ้องต่อศาล ให้ยื่นต่อศาลนั้น</p> <p>(3) เมื่อผู้ต้องหาถูกฟ้องแล้ว ให้ยื่นต่อ ศาลทหารชั้นต้นที่ชำระคดีนั้น</p> <p>(4) เมื่อศาลอ่านคำพิพากษาศาลทหารชั้นต้น หรือศาลทหารกลางแล้ว แม้อยังไม่มีการยื่น อุทธรณ์หรือฎีกา หรือมีการยื่นอุทธรณ์หรือ ฎีกาแล้วแต่ยังไม่ได้ส่งสำนวนไปยังศาลทหาร กลางหรือศาลทหารสูงสุด ให้ยื่นต่อศาลทหาร ชั้นต้นที่ชำระคดีนั้น</p> <p>ในกรณีที่ศาลทหารชั้นต้นเห็นสมควรให้ ปล่อยชั่วคราว ให้ศาลทหารชั้นต้นสั่งอนุญาต มิฉะนั้นให้รีบส่งคำร้องพร้อมสำนวนไปให้ ศาลทหารกลางหรือศาลทหารสูงสุดเพื่อสั่ง แล้วแต่กรณี</p> <p>(5) เมื่อศาลส่งสำนวนไปยังศาลทหารกลาง หรือศาลทหารสูงสุดแล้ว จะยื่นต่อศาลทหาร ชั้นต้นที่ชำระคดีนั้น หรือจะยื่นต่อศาลทหาร กลางหรือศาลทหารสูงสุดแล้วแต่กรณีก็ได้</p> <p>ในกรณีที่ยื่นต่อศาลทหารชั้นต้น ให้ศาลทหาร ชั้นต้นรีบส่งคำร้องไปยังศาลทหารกลางหรือ ศาลทหารสูงสุดเพื่อสั่ง แล้วแต่กรณี</p> <p>มาตรา 45/4 เมื่อได้รับคำร้องขอให้ปล่อย ชั่วคราว ให้พนักงานสอบสวน อัยการทหาร หรือศาลรีบสั่งอย่างรวดเร็ว และให้พิจารณา ดำเนินการโดยอาศัยหลักเกณฑ์ตามที่บัญญัติ ไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หมวด 3 ปล่อยชั่วคราว</p>

<p>พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายวิโรจน์ ลักขณาอดิศร สมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร พรรคก้าวไกล กับคณะ เป็นผู้เสนอ)</p>
<p>มาตรา 46 ในกรณีที่มีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นทำให้ไม่อาจร้องขอให้ศาลทหารที่มีอำนาจสั่งขังผู้ต้องหาซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารตามมาตรา 16 ได้ ให้ผู้บังคับบัญชาทหารซึ่งมีตำแหน่งตั้งแต่ผู้บัญชาการกองพลหรือเทียบเท่าขึ้นไปเป็นผู้มีอำนาจสั่งควบคุม ถ้าไม่มีผู้บังคับบัญชาทหารซึ่งมีตำแหน่งตั้งแต่ผู้บัญชาการกองพลหรือเทียบเท่าขึ้นไป หรือผู้ต้องหาอยู่ต่างท้องถิ่นกับผู้บังคับบัญชาทหารซึ่งมีตำแหน่งตั้งแต่ผู้บัญชาการกองพลหรือเทียบเท่าขึ้นไป ก็ให้ผู้บังคับบัญชาทหารสูงสุด ณ ที่นั้น เป็นผู้มีอำนาจสั่งควบคุมผู้ต้องหาไว้ตามความจำเป็นและกำหนดระยะเวลาตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยการขัง</p> <p>เมื่อเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นดังกล่าวในวรรคหนึ่งได้สิ้นสุดลงแล้ว ถ้ายังมีความจำเป็นที่จะต้องควบคุมผู้ต้องหาไว้ต่อไปอีก และการควบคุมนั้นยังไม่ครบกำหนดระยะเวลาตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยการขัง ให้ร้องขอต่อศาลทหารที่มีอำนาจเพื่อสั่งขังผู้ต้องหานั้นต่อไปได้</p> <p>ให้นำความในวรรคหนึ่งและวรรคสองมาใช้บังคับแก่บุคคลตามมาตรา 16 ซึ่งเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญาที่ไม่อยู่ในอำนาจศาลทหารตามมาตรา 14 ด้วยโดยอนุโลม</p> <p>การควบคุมผู้ต้องหานี้ให้ถือว่าเป็นการควบคุมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p>	<p>มาตรา 46 ในกรณีที่มีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นทำให้ไม่อาจร้องขอให้ศาลทหารที่มีอำนาจสั่งขังผู้ต้องหาซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารตามมาตรา 16 ได้ ให้ผู้บังคับบัญชาทหารซึ่งมีตำแหน่งตั้งแต่ผู้บัญชาการกองพลหรือเทียบเท่าขึ้นไปเป็นผู้มีอำนาจสั่งควบคุม ถ้าไม่มีผู้บังคับบัญชาทหารซึ่งมีตำแหน่งตั้งแต่ผู้บัญชาการกองพลหรือเทียบเท่าขึ้นไป หรือผู้ต้องหาอยู่ต่างท้องถิ่นกับผู้บังคับบัญชาทหารซึ่งมีตำแหน่งตั้งแต่ผู้บัญชาการกองพลหรือเทียบเท่าขึ้นไป ก็ให้ผู้บังคับบัญชาทหารสูงสุด ณ ที่นั้น เป็นผู้มีอำนาจสั่งควบคุมผู้ต้องหาไว้ตามความจำเป็นและกำหนดระยะเวลาตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยการขัง</p> <p>เมื่อเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นดังกล่าวในวรรคหนึ่งได้สิ้นสุดลงแล้ว ถ้ายังมีความจำเป็นที่จะต้องควบคุมผู้ต้องหาไว้ต่อไปอีก และการควบคุมนั้นยังไม่ครบกำหนดระยะเวลาตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยการขัง ให้ร้องขอต่อศาลทหารที่มีอำนาจเพื่อสั่งขังผู้ต้องหานั้นต่อไปได้</p> <p>ให้นำความในวรรคหนึ่งและวรรคสองมาใช้บังคับแก่บุคคลตามมาตรา 16 ซึ่งเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญาที่ไม่อยู่ในอำนาจศาลทหารตามมาตรา 14 ด้วยโดยอนุโลม</p> <p>การควบคุมผู้ต้องหานี้ให้ถือว่าเป็นการควบคุมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา”</p>

<p>พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายวิโรจน์ ลักขณาอดิศร สมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร พรรคก้าวไกล กับคณะ เป็นผู้เสนอ)</p>
<p>มาตรา 49 ศาลทหารในเวลาปกติให้อัยการ ทหารหรือผู้เสียหายซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจ ศาลทหารมีอำนาจเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญา แต่ถ้า ผู้เสียหายมิได้เป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร แล้ว ต้องมอบคดีให้อัยการทหารเป็นโจทก์</p> <p>ศาลทหารในเวลาไม่ปกติหรือศาลอาญาศึก หรือศาลที่พิจารณาพิพากษาคดีแทนศาลอาญาศึก ตามความในมาตรา 40 และมาตรา 43 ให้อัยการ ทหารเท่านั้นมีอำนาจเป็นโจทก์ ผู้เสียหายจะเป็น บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารหรือไม่ก็ตาม ต้องมอบคดีให้อัยการทหารเป็นโจทก์</p>	<p>มาตรา 25 ให้ยกเลิกความในมาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา 49 ศาลทหารในเวลาปกติให้อัยการ ทหารหรือผู้เสียหายซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจ ศาลทหารมีอำนาจเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญา แต่ที่ ผู้เสียหายมิได้เป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร แล้ว ต้องมอบคดีให้อัยการ ทหารเป็นโจทก์ ทั้งนี้ไม่ตัดสิทธิผู้เสียหายยื่นฟ้อง คดีต่อศาลทหารโดยตรง</p> <p>ศาลทหารในเวลาไม่ปกติหรือศาลอาญาศึก หรือศาลที่พิจารณาพิพากษาคดีแทนศาลอาญา ศึกตามความในมาตรา 40 และมาตรา 43 ให้อัยการทหารเท่านั้นมีอำนาจเป็นโจทก์ ผู้เสียหายซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร หรือไม่ก็ตาม ต้องมอบคดีให้อัยการทหาร เป็นโจทก์”</p>
<p>มาตรา 51 เมื่ออัยการทหารร้องขอศาลทหาร มีอำนาจพิพากษาให้จำเลยคืนทรัพย์สิน ใช้ราคาทรัพย์สิน หรือใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายให้แก่ รัฐบาลได้ในกรณีที่จำเลยกระทำผิด</p>	<p>มาตรา 26 ให้ยกเลิกความในมาตรา 51 แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา 51 เมื่ออัยการทหารร้องขอศาลทหาร มีอำนาจพิพากษาให้จำเลยคืนทรัพย์สิน ใช้ราคา ทรัพย์สิน หรือใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหาย ให้แก่รัฐบาลได้ในกรณีที่จำเลยกระทำผิด”</p> <p>มาตรา 27 ให้ยกเลิกความในมาตรา 55 แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของ คณะปฏิวัติ ฉบับที่ 25 ลงวันที่ 8 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2520 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p>

<p>พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายวิโรจน์ ลักขณาอดิศร สมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร พรรคก้าวไกล กับคณะ เป็นผู้เสนอ)</p>
<p>มาตรา 55 ศาลทหารในเวลาปกติให้ผู้เสียหาย ซึ่งมีอำนาจเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญาได้ตามมาตรา 49 วรรคหนึ่ง</p> <p>ศาลทหารในเวลาปกติและศาลทหารในเวลา ไม่ปกติ ให้จำเลยแต่งทนายได้</p> <p>ทนายต้องเป็นทนายความตามกฎหมายว่าด้วย ทนายความหรือทนายความที่กระทรวงกลาโหม กำหนด เมื่อทนายได้รับอนุญาตจากศาลแล้ว ให้ว่าต่างหรือแก้ต่างได้</p> <p>ศาลอาญาศึกหรือศาลที่พิจารณาพิพากษาคดี แทนศาลอาญาศึกตามมาตรา 40 และมาตรา 43 ห้ามแต่งทนาย</p>	<p>“มาตรา 55 ศาลทหารในเวลาปกติ ให้ผู้เสียหายซึ่ง<u>มีอำนาจ</u>เป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญา <u>ได้</u>ตามมาตรา 49 วรรคหนึ่ง <u>แต่งทนายได้</u></p> <p>ศาลทหารในเวลาปกติและศาลทหารในเวลา ไม่ปกติ ให้จำเลยแต่งทนายได้</p> <p>ทนายต้องเป็นทนายความตามกฎหมายว่าด้วย ทนายความ<u>หรือทนายความที่</u> <u>เว้นแต่กรณี</u>ที่ ผู้เสียหายเป็นโจทก์ฟ้องคดีโดยตรงหรือกรณี ศาลทหารในเวลาไม่ปกติจะเป็นทนายความที่ กระทรวงกลาโหมกำหนด เมื่อทนายได้รับ อนุญาตจากศาลแล้ว ให้ว่าต่างหรือแก้ต่างได้</p> <p>ศาลอาญาศึกหรือศาลที่พิจารณาพิพากษาคดี แทนศาลอาญาศึกตามมาตรา 40 และมาตรา 43 ห้ามแต่งทนาย”</p>
	<p>มาตรา 28 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา 55/1 แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498</p> <p>“<u>มาตรา 55/1 ถ้าฟ้องถูกต้องตามกฎหมายแล้ว</u> <u>ให้ศาลจัดการส่งต่อไปนี้</u></p> <p>(1) ในคดีที่ผู้เสียหายเป็นโจทก์ ให้ไต่สวน มูลฟ้อง แต่ถ้าคดีนั้นอัยการทหารได้ฟ้องจำเลย โดยข้อหาอย่างเดียวกันด้วยแล้ว ให้จัดการ ตามอนุมาตรา (2)</p> <p>(2) ในคดีที่อัยการทหารเป็นโจทก์ไม่จำเป็นต้องไต่สวน มูลฟ้อง แต่ถ้าเห็นสมควรจะสั่งให้ ไต่สวนมูลฟ้องก่อนก็ได้</p> <p>ในกรณีที่มีการไต่สวนมูลฟ้องดังกล่าวแล้ว ถ้าจำเลยให้การรับสารภาพ ให้ศาลประทับฟ้อง ไว้พิจารณา”</p>

<p>พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายวิโรจน์ ลักขณาอดิศร สมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร พรรคก้าวไกล กับคณะ เป็นผู้เสนอ)</p>
<p>มาตรา 59 การพิจารณาและสืบพยานในศาล ทหาร ถ้าจำเลยให้การรับสารภาพหรือไม่ตั้งใจฟัง จะไม่ทำต่อหน้าจำเลยนั้นก็ได้</p>	<p>มาตรา 29 ให้ยกเลิกความในมาตรา 59 แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา 59 การพิจารณาและสืบพยาน ในศาลทหาร ~~ถ้าจำเลยให้การรับสารภาพหรือไม่ตั้งใจฟัง~~ ~~จะไม่ทำต่อหน้าจำเลยนั้นก็ได้”~~</p>
<p>มาตรา 61 วรรคสอง “คำพิพากษาหรือคำสั่ง ของศาลทหารในเวลาไม่ปกติ และศาลอาญาศึกษา หรือศาลที่พิจารณาพิพากษาคดีแทนศาลอาญา ศึกษาตามมาตรา 40และมาตรา 43 ห้ามอุทธรณ์หรือ ฎีกา”</p>	<p>มาตรา 30 ให้ยกเลิกความในวรรคสอง ของมาตรา 61 แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญ ศาลทหาร พ.ศ. 2498 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 25 ลงวันที่ 8 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2520 และให้ใช้ ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทหารในเวลา ไม่ปกติเฉพาะในเวลาในเวลาที่มีการรบหรือ สถานะสงครามและศาลอาญาศึกษาหรือศาล ที่พิจารณาพิพากษาคดีแทนศาลอาญาศึกษา ตามมาตรา 40และมาตรา 43 ห้ามอุทธรณ์ หรือฎีกา”</p>
<p>มาตรา 62 ในคดีที่ศาลทหารกลางพิพากษา ยืนตามศาลทหารชั้นต้นให้ยกฟ้องโจทก์โดยอาศัย ข้อเท็จจริง หรือพิพากษายืนให้ลงโทษ หรือแก้ไข เล็กน้อย และจำคุกจำเลยไม่เกินห้าปี หรือปรับหรือ ทั้งจำทั้งปรับแต่โทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือศาล ทหารชั้นต้นพิพากษาให้ลงโทษจำคุกจำเลย ไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ แม้ศาลทหารกลางพิพากษาแก้ไข</p>	<p>มาตรา 31 ให้ยกเลิกความในมาตรา 62 แห่ง พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา 62 ในคดีที่ศาลทหารกลางพิพากษา ยืนตามศาลทหารชั้นต้นให้ยกฟ้องโจทก์โดยอาศัย ข้อเท็จจริง หรือพิพากษายืนให้ลงโทษ หรือแก้ไข เล็กน้อย และจำคุกจำเลยไม่เกินห้าปี หรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับแต่โทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือ ศาลทหารชั้นต้นพิพากษาให้ลงโทษจำคุกจำเลย ไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ แม้ศาลทหารกลางพิพากษาแก้ไข</p>

<p>พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายวิโรจน์ ลักขณาอดิศร สมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร พรรคก้าวไกล กับคณะ เป็นผู้เสนอ)</p>
<p>ก็ตาม ถ้าศาลทหารกลางยังคงลงโทษจำเลยไม่เกิน กำหนดที่ว่ามานี้ ห้ามมิให้ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง และในกรณีเช่นนี้มิให้นำบทบัญญัติมาตรา 221 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาใช้บังคับ</p>	<p>มากก็ตาม ถ้าศาลทหารกลางยังคงลงโทษจำเลย ไม่เกินกำหนดที่ว่ามานี้ ห้ามมิให้ฎีกาในปัญหา ข้อเท็จจริง <u>และในกรณีเช่นนี้มิให้นำบทบัญญัติ มาตรา 221 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ อาญามาใช้บังคับ</u></p>
<p>มาตรา 65 ผู้มีอำนาจสั่งลงโทษ คือ (1) นายทหารผู้บังคับบัญชาจำเลยซึ่งมีตำแหน่ง ตั้งแต่ชั้นผู้บัญชาการกองพลขึ้นไป หรือมีตำแหน่ง ตั้งแต่ชั้นผู้บังคับกองพันขึ้นไปที่อยู่ต่างท้องถิ่นกับ ผู้บังคับบัญชาดำเนินการผู้บัญชาการกองพลขึ้นไป เป็นผู้มีอำนาจสั่งลงโทษตามคำพิพากษาของ ศาลจังหวัดทหาร ศาลมณฑลทหาร หรือศาลทหาร กรุงเทพ</p>	<p>มาตรา 32 ให้ยกเลิกความใน (1) ของมาตรา 65 แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญ ศาลทหาร พ.ศ. 2498 และให้ใช้ความต่อไปนี้ แทน “มาตรา 65 ผู้มีอำนาจสั่งลงโทษ คือ (1) นายทหารผู้บังคับบัญชาจำเลยซึ่งมี ตำแหน่งตั้งแต่ชั้นผู้บัญชาการกองพลขึ้นไป หรือ มีตำแหน่งตั้งแต่ชั้นผู้บังคับกองพันขึ้นไป ที่อยู่ต่างท้องถิ่นกับผู้บังคับบัญชาดำเนินการ ผู้บัญชาการกองพลขึ้นไป เป็นผู้ที่มีอำนาจ สั่งลงโทษตามคำพิพากษาของศาล<u>จังหวัดมณฑล</u> ทหาร ศาลมณฑลทหาร หรือศาลทหารกรุงเทพ”</p>
	<p><u>มาตรา 33 ให้คณะกรรมการตุลาการทหาร และคณะอนุกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้ง ตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยตุลาการ ศาลทหาร พ.ศ. 2528 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ทำหน้าที่คณะกรรมการตุลาการทหาร และคณะอนุกรรมการต่อไปจนกว่าจะมีการ แต่งตั้งคณะกรรมการตุลาการทหารตาม พระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องไม่เกินเก้าสิบวัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ</u></p>

พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายวิโรจน์ ลักขณาอดิศร สมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร พรรคก้าวไกล กับคณะ เป็นผู้เสนอ)
	มาตรา 34 ผู้ใดได้รับแต่งตั้งให้เป็นตุลาการ พระธรรมนูญตามกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญ ศาลทหารอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ผู้นั้นเป็นตุลาการพระธรรมนูญตาม พระราชบัญญัตินี้ต่อไป
	มาตรา 35 บรรดาคดีทุจริตและประพฤติ มิชอบที่ค้างการพิจารณาอยู่ในศาลทหาร ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้โอนไป พิจารณาพิพากษาในศาลอาญาคดีทุจริตและ ประพฤติมิชอบ

3. ผู้เกี่ยวข้องที่ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมาย

1. ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- 1) สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม
- 2) กรมพระธรรมนูญ

2. ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยอ้อม

สภาทนายความ ในพระบรมราชูปถัมภ์

3. ผู้ที่เกี่ยวข้องทั่วไป

ประชาชน

4. ประเด็นการรับฟังความคิดเห็น

1. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ กับการกำหนดให้เจ้ากรมพระธรรมนูญวางระเบียบราชการของอัยการทหารเท่านั้น
2. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ กับการยกเลิกศาลจังหวัดทหารออกจากเขตอำนาจของศาลทหารชั้นต้น และการเปลี่ยนแปลงองค์คณะ รวมถึงการกำหนดอำนาจใหม่ของศาลทหารชั้นต้น ศาลทหารกลาง และศาลทหารสูงสุด

3. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ กับการกำหนดให้มีคณะกรรมการตุลาการทหาร (กตท.) เป็นผู้วางระเบียบกำหนดคุณสมบัติ พื้นความรู้ หน้าที่และอำนาจของตุลาการพระธรรมนูญ

4. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ กับการแก้ไขอำนาจศาลทหารในการพิจารณาสั่งลงโทษกรณี มีผู้กระทำผิดฐานละเมิดอำนาจศาล โดยแยกออกเป็นอีกมาตราหนึ่งต่างหาก และกำหนดรายละเอียดของโทษ ที่ศาลมีอำนาจลงได้ไว้ให้ชัดเจน รวมถึงการแก้ไขอำนาจศาลทหารให้มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาได้ตามเขตอำนาจศาลที่มีอยู่ในเวลาปกติเท่านั้น

5. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ กับการกำหนดให้ผู้ที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมในวิธีพิจารณาความอาญาทหารมีสิทธิร้องต่อคณะกรรมการตุลาการทหาร (กตท.) และกำหนดให้ผู้เสียหายที่มีได้เป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร มีอำนาจเป็นโจทก์ฟ้องในคดีอาญาศาลทหารในเวลาปกติ รวมถึงการกำหนดให้คู่ความในคดีแต่งงานหย่าร้างหรือแก้ต่างคดีได้ โดยต้องเป็นทนายความตามกฎหมายว่าด้วยทนายความเท่านั้น

6. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ กับการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการไต่สวนมูลฟ้องในศาลทหาร การพิจารณาและสืบพยานในศาลทหาร หลักเกณฑ์การห้ามอุทธรณ์ฎีกาในศาลทหาร และหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในศาลทหาร และการควบคุมผู้ต้องหาในกรณีพิเศษ

7. ปัจจุบันการดำเนินการตามพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 ท่านคิดว่ามีปัญหาและอุปสรรคหรือไม่ อย่างไร และการเสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จะช่วยแก้ปัญหที่เกิดขึ้นได้หรือไม่เพียงใด

8. ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

5. ระยะเวลาและวิธีการการรับฟังความคิดเห็น

5.1 กรอบระยะเวลาดำเนินการสำหรับการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบ จำนวน 45 วัน นับตั้งแต่วันที่ 13 สิงหาคม 2567 ถึงวันที่ 26 กันยายน 2567

5.2 วิธีการรับฟังความคิดเห็น

(1) ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภาและส่งประเด็นไปรับฟังความคิดเห็นจากผู้ได้รับผลกระทบโดยตรง

(1.1) ระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็น ตั้งแต่วันที่ 16 สิงหาคม 2567 ถึงวันที่ 15 กันยายน 2567

(1.2) ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th

การรับฟังความคิดเห็นต่อร่าง พ.ร.บ.
ตามมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญ

ค้นหา

หน้าแรก | ร่างพระราชบัญญัติ | รายงานผลการรับฟัง | เกี่ยวกับเรา | สมัครเป็นผู้ให้ความเห็นร่างกฎหมาย | ติดต่อเรา

ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่...) พ.ศ. ....
นายวีโรจน์ ลักขณาอดิศร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะ

รับฟังตั้งแต่วันที่ 16 สิงหาคม 2567 ถึงวันที่ 15 กันยายน 2567

สถานะ :
ปิดรับฟังความคิดเห็น

830 คน 20 คน 80.00% 20.00%

(1.3) ส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง ประกอบด้วย

1. ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง

1) สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม

2) กรมพระธรรมนูญ

2. ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยอ้อม

สภาทนายความ ในพระบรมราชูปถัมภ์

3. ผู้ที่เกี่ยวข้องทั่วไป

ประชาชน

6.สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น

6.1 ข้อมูลทั่วไปผู้ร่วมแสดงความคิดเห็น

(1) จากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th

โดยมีผู้เข้าชม จำนวน 807 ราย และมีผู้แสดงความคิดเห็น จำนวน 20 ราย

1) เพศ

เพศชาย จำนวน 18 คน และเพศหญิง จำนวน 2 คน

2) อายุ (ปี)

อายุตั้งแต่ 31 - 40 จำนวน 8 คน, อายุตั้งแต่ 21 - 30 จำนวน 5 คน, อายุตั้งแต่ 41 - 50 จำนวน 3 คน, อายุตั้งแต่ 51 - 60 จำนวน 2 คน และอายุตั้งแต่ 20 หรือต่ำกว่า จำนวน 2 คน

3) ระดับการศึกษา

ปริญญาตรี จำนวน 13 คน, สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 7 คน

4) อาชีพ

นักเรียน/นักศึกษา จำนวน 15 คน, ค้าขาย/ทำธุรกิจส่วนตัว จำนวน 8 คน, รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 6 คน, รับจ้าง จำนวน 6 คน, อื่น ๆ จำนวน 6 คน และข้าราชการบำนาญ จำนวน 2 คน

5) ท่านเกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัตินี้ในฐานะใด

กองทัพเรือ จำนวน 1 คน

(2) จากการส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง

มีการแสดงความคิดเห็น จำนวน 1 ราย คือ สภานายความในพระบรมราชูปถัมภ์

(3) จากการรับฟังความคิดเห็นโดยวิธีการอื่น (ไม่มี)

6.2 ผลการรับฟัง

ผลการรับฟังผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th และจากการส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง สรุปได้ดังนี้

1. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ กับการกำหนดให้เจ้ากรมพระธรรมนูญวางระเบียบราชการของอัยการทหารเท่านั้น

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<ul style="list-style-type: none"> - ควรกำหนดให้เจ้ากรมพระธรรมนูญวางระเบียบราชการของอัยการทหารเท่านั้น (เว็บไซต์) - เป็นการถ่วงดุลอำนาจระหว่างฝ่ายบริหารและฝ่ายตุลาการ ทำให้ตุลาการศาลทหารมีความเป็นอิสระ (เว็บไซต์) - ทำให้ตุลาการมีอิสระ ไม่อยู่ภายใต้การกำกับของกรมพระธรรมนูญ (เว็บไซต์) - ต้องการให้กรมพระธรรมนูญรับผิดชอบในสิ่งที่กระทำผิด หากมีการกระทำความผิดจริง ควรถูกลงโทษตามกระบวนการในการพิจารณาคดีของศาลทหาร (เว็บไซต์) - เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการบริหารราชการของฝ่ายตุลาการ โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพิพากษาอาชญากรรม (ตั้งแต่เมื่อครั้งที่ใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 	<ul style="list-style-type: none"> - ควรให้เจ้ากรมพระธรรมนูญวางระเบียบว่าด้วยตุลาการทหารด้วย (เว็บไซต์) - ควรให้เจ้ากรมพระธรรมนูญร่างระเบียบราชการของอัยการทหารผ่านคณะกรรมการอัยการทหารที่สอดคล้องกับพระธรรมนูญศาลทหารฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (เว็บไซต์) - อาจทำให้เกิดความไม่เป็นธรรม เนื่องเจ้ากรมพระธรรมนูญเป็นข้าราชการในหน่วยงานที่สังกัดกระทรวงกลาโหม จึงอาจปกป้องความผิดของข้าราชการที่อยู่ในสังกัดเดียวกัน (เว็บไซต์) - เห็นควรให้คงเดิม เพราะศาลทหารสังกัดกรมพระธรรมนูญ สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ซึ่งชอบแล้วที่เจ้ากรมพระธรรมนูญจะมีอำนาจในการวางระเบียบราชการของศาลทหาร เพื่อให้การ

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<p>๒๕๔๐) ที่ต้องเป็นไปโดยอิสระจากฝ่ายบริหาร ตั้งที่ศาลยุติธรรมได้เคยเมื่อครั้งที่แยกจากกระทรวง ยุติธรรม (เว็บไซต์) - เห็นด้วยโดยไม่ระบุเหตุผล (สภานายความ ในพระบรมราชูปถัมภ์)</p>	<p>ทำงานเป็นไปในทิศทางเดียวกันและตอบสนอง ต่อภารกิจของกองทัพ (เว็บไซต์)</p>

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

- มีกรณีข้อสงสัยในเรื่องของระเบียบศาลทหารว่า บุคคลใดจะเป็นผู้จัดระเบียบกำกับดูแล
ขอให้ขยายความตรงนี้เพิ่มเติมให้กรอบของศาลทหารชัดเจนขึ้นว่า ขึ้นตรงกับบุคคลหรือหน่วยงานใด
หรือไม่ (เว็บไซต์)

2. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ กับการยกเลิกศาลจังหวัดทหารออกจากเขตอำนาจของศาล
ทหารชั้นต้น และการเปลี่ยนแปลงองค์คณะ รวมถึงการกำหนดอำนาจใหม่ของศาลทหารชั้นต้น
ศาลทหารกลาง และศาลทหารสูงสุด

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<p>- เมื่อไม่มีจังหวัดทหาร ก็ควรลบออกจาก พระราชบัญญัติ และควรมีการปรับสัดส่วนของ องค์คณะให้มีผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายเพิ่มขึ้น (เว็บไซต์) - ปัจจุบันได้มีการยกเลิกศาลจังหวัดออก จากศาลทหารชั้นต้น และได้มีการยกฐานะเป็นศาล มณฑลทหารอยู่แล้ว (เว็บไซต์) - การเป็นพวกเดียวกัน อาจปกป้องความผิด ของพวกเขา ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรม (เว็บไซต์) - มีความเป็นสากลและสอดคล้องกับสถานการณ์ ปัจจุบัน (เว็บไซต์) - ศาลจังหวัดทหารควรเป็นอิสระจากเขต อำนาจศาลทหารส่วนกลางที่ไม่ขึ้นกับศาลทหาร ชั้นต้น (เว็บไซต์) - เห็นด้วยกับการกำหนดอำนาจใหม่ของ ศาลชั้นต้น ศาลทหารกลาง และศาลทหารสูงสุด (เว็บไซต์)</p>	<p>- ต้องการให้รวมกัน ไม่ควรแยกกัน หากแยกกัน จะเกิดปัญหา โดยอาจเกิดความขัดแย้งในงาน ราชการได้ (เว็บไซต์) - ในปัจจุบันไม่มีการจัดเขตพื้นที่จังหวัด ทหารบกแล้ว ดังนั้น ศาลจังหวัดทหารจึงไม่มีภารกิจ ไปโดยปริยาย ด้วยเหตุดังกล่าวจึงไม่มีความจำเป็น และความสำคัญที่จะต้องแก้ไขอย่างไร ควรแก้ไข ในเรื่องอื่นจะเหมาะสมกว่า (เว็บไซต์)</p>

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<ul style="list-style-type: none"> - ต้องการให้รวมกัน ไม่ควรแยกกัน หากแยกกัน จะเกิดปัญหา โดยอาจเกิดความขัดแย้งในงานราชการได้ <i>(เว็บไซต์)</i> - เห็นด้วยโดยไม่ระบุเหตุผล <i>(สภานายความในพระบรมราชูปถัมภ์)</i> 	

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

- การยกเลิกศาลจังหวัดทหารออกจากเขตอำนาจของศาลทหารชั้นต้น เนื่องจากในปัจจุบันมีการยกฐานะเป็นมณฑลทหารแล้ว *(เว็บไซต์)*

3. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ กับการกำหนดให้มีคณะกรรมการตุลาการทหาร (กตท.) เป็นผู้วางระเบียบกำหนดคุณสมบัติ พื้นความรู้ หน้าที่และอำนาจของตุลาการพระธรรมนูญ

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<ul style="list-style-type: none"> - ตุลาการศาลทหารจะต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นกลาง <i>(เว็บไซต์)</i> - ทำให้กลไกการดำเนินงานของศาลทหารมีประสิทธิภาพเทียบเท่าศาลยุติธรรม <i>(เว็บไซต์)</i> - เป็นหลักการเดียวกับคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม (ก.ต.) <i>(เว็บไซต์)</i> - เพื่อรับฟังความเห็นจากคณะกรรมการตุลาการทหาร (กตท.) - เพื่อให้การทำหน้าที่ของตุลาการทหารทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ <i>(เว็บไซต์)</i> - เพื่อให้การบริหารงานบุคคลของตุลาการพระธรรมนูญมีความเป็นอิสระจากการกำกับดูแลของเจ้ากรมพระธรรมนูญ ดังเช่นกรณีของผู้พิพากษาศาลยุติธรรมที่มีคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม (ก.ต.) หรือกรณีตุลาการศาลปกครองที่มีคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง (ก.ศป.) <i>(เว็บไซต์)</i> - เพื่อให้มีการคัดเลือกตุลาการพระธรรมนูญที่มีความสามารถ ตรงกับงานที่ทำ รวมถึงการขึ้นตรงต่อคณะกรรมการที่มีผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย 	<ul style="list-style-type: none"> - การกำหนดให้มีคณะกรรมการตุลาการทหาร (กตท.) เป็นผู้วางระเบียบกำหนดคุณสมบัติ พื้นความรู้ หน้าที่และอำนาจของตุลาการพระธรรมนูญ อาจทำให้เกิดความไม่เป็นธรรม เนื่องจาก คณะกรรมการดังกล่าวอาจปกป้องความผิดของข้าราชการที่อยู่ในสังกัดเดียวกัน <i>(เว็บไซต์)</i> - ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง เพราะ <ol style="list-style-type: none"> 1) สร้างความซ้ำซ้อนในการทำงาน เนื่องจาก สังกัดกรมพระธรรมนูญอยู่แล้ว ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องตั้งคณะกรรมการใด ๆ ขึ้นมาอีก 2) สร้างภาระให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยไม่จำเป็น ทั้งจากศาลยุติธรรม ศาลปกครอง สำนักงานอัยการสูงสุด ซึ่งมีหน้าที่งานและความรับผิดชอบมากอยู่แล้ว 3) การสร้างหน่วยงานที่ไม่จำเป็นขึ้นมาจะเป็นภาระให้กับงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยไม่จำเป็น 4) สร้างความวุ่นวายให้กับระบบงานโดยไม่จำเป็น เนื่องจากทำให้เขตอำนาจหน้าที่

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<p>รวมถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมด้วย (เว็บไซต์)</p> <p>- เห็นด้วยโดยไม่ระบุเหตุผล (สภานายความ ในพระบรมราชูปถัมภ์)</p>	<p>การทำงานทับซ้อนกัน ซึ่งแต่เดิมได้แบ่งไว้ อย่างเหมาะสมแล้ว คดีอาญาทหารอยู่ศาลทหาร คดีปกครองอยู่ศาลปกครอง คดีเกี่ยวกับ รัฐธรรมนูญอยู่ศาลรัฐธรรมนูญ ส่วนศาลยุติธรรม มีอำนาจโดยทั่วไป และหากมีข้อขัดข้องในเรื่อง เขตอำนาจ ซึ่งจะมีคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาด อำนาจหน้าที่ระหว่างศาล</p> <p>5) ศาลแต่ละศาลต่างมีอำนาจเด็ดขาดในการ พิจารณาคดีที่อยู่ในอำนาจของตนเอง การตั้ง คณะกรรมการนี้ขึ้นมาอาจทำให้เจ้าหน้าที่ของ ศาลยุติธรรม เจ้าหน้าที่ของศาลปกครอง พนักงานอัยการ เข้ามาก้าวล่วงวุ่นวายในกิจการ ของศาลทหาร ทำให้ศาลทหารนั้นไม่มีเอกภาพ ในการพิจารณาพิพากษาคดีอาญาทหาร (เว็บไซต์)</p>

4. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ กับการแก้ไขอำนาจศาลทหารในการพิจารณาสั่งลงโทษกรณีมี
ผู้กระทำ ผิดฐานละเมิดอำนาจศาล โดยแยกออกเป็นอีกมาตราหนึ่งต่างหาก และกำหนดรายละเอียด
ของโทษ ที่ศาลมีอำนาจลงได้ไว้ให้ชัดเจน รวมถึงการแก้ไขอำนาจศาลทหารให้มีอำนาจพิจารณา
พิพากษาคดีอาญาได้ตามเขตอำนาจศาลที่มีอยู่ในเวลาปกติเท่านั้น

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<p>- ต้องกำหนดโทษให้ชัดเจนและมีประชาชน เข้าไปตรวจสอบได้ (เว็บไซต์)</p> <p>- การเป็นพวกเดียวกัน อาจปกป้องความผิด ของพวกพ้อง ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรม (เว็บไซต์)</p> <p>- ศาลทหารในปัจจุบันเป็นแดนสนธยา มีกฎหมายพิเศษที่สร้างความไม่เป็นธรรมให้แก่ ผู้เสียหายหลายรายในอดีตที่ผ่านมา การทำให้ ศาลทหารมีอำนาจเหมือนศาลพลเรือนในเวลา ปกติ ทำให้ผู้เสียหายที่เป็นพลเรือน หรือทหาร</p>	<p>- ไม่มีประโยชน์ (เว็บไซต์)</p> <p>- การลงโทษฐานละเมิดอำนาจศาล เป็นอำนาจ ในการควบคุมการพิจารณาคดีของศาล ถ้าให้ศาล ทำหน้าที่พิจารณาคดีโดยไม่ให้อำนาจควบคุม การพิจารณา การพิจารณาคดีจะเป็นไปด้วยความ เรียบร้อยได้ยาก ทั้งนี้ ในเรื่องดังกล่าวได้กำหนดไว้ ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งสามารถนำมาปรับใช้ในการพิจารณาคดีได้ ด้วยเหตุดังกล่าว จึงไม่ควรสร้างหลักเกณฑ์ ในเรื่องเดียวกันให้เกิดความซ้ำซ้อนอันจะทำให้ เกิดความสับสนในการทำงาน (เว็บไซต์)</p>

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<p>ชั้นผู้น้อย ได้รับการพิพากษาคดีที่เป็นธรรมตามกฎหมายปกติ <i>(เว็บไซต์)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - อำนาจของศาลทหารในการพิจารณาพิพากษาคดีอาญา จะต้องใช้ดุลพินิจในการดำเนินคดีของทหาร ไม่ว่าจะเป็คดีเล็กหรือคดีใหญ่ก็ตาม <i>(เว็บไซต์)</i> - เพื่อให้เกิดความเหมาะสม <i>(เว็บไซต์)</i> - เป็นการแยกกันอย่างชัดเจน <i>(เว็บไซต์)</i> - เห็นด้วยโดยไม่ระบุเหตุผล <i>(สภานายความในพระบรมราชูปถัมภ์)</i> 	

5. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ กับการกำหนดให้ผู้ที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมในวิธีพิจารณาความอาญาทหารมีสิทธิร้องต่อคณะกรรมการตุลาการทหาร (กตท.) และกำหนดให้ผู้เสียหายที่มีได้เป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร มีอำนาจเป็นโจทก์ฟ้องในคดีอาญาศาลทหารในเวลาปกติ รวมถึงการกำหนดให้คู่ความในคดีแต่งงานเพื่อว่าต่างหรือแก้ต่างคดีได้ โดยต้องเป็นทนายความตามกฎหมายว่าด้วยทนายความเท่านั้น

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<ul style="list-style-type: none"> - การพิจารณาคดีทหาร เป็นการพิจารณาคดีที่แตกต่างไปจากคดีทั่วไป จำพวกคดีแพ่งหรือคดีอาญา แต่คดีทหารเป็นคดีที่มีการกระทำความผิดของทหาร ไม่ว่าจะเป็ทหารชั้นผู้น้อยหรือทหารที่เป็นข้าราชการระดับสูง <i>(เว็บไซต์)</i> - ศาลทหารในอดีตบางคดี โจทก์ที่เป็นพลเรือนแทบไม่ได้รับความเป็นธรรม การแก้ไขกฎหมายโดยให้พลเรือนสามารถฟ้องคดีได้โดยตรง โดยไม่ต้องผ่านอัยการทหารอย่างเดียวซึ่งอาจจะไม่ได้รับความร่วมมือมากนัก จะทำให้คดีความสามารถดำเนินต่อไปได้ไม่เสียหาย <i>(เว็บไซต์)</i> - สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 68 วรรคหนึ่ง ซึ่งวางหลักให้รัฐพึงจัดระบบการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรม 	<ul style="list-style-type: none"> - ศาลทหารมีระบบการอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอยู่แล้ว และหากเรื่องใดไม่มีอยู่ในธรรมนูญศาลทหาร สามารถนำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับแก้คดีได้ <i>(เว็บไซต์)</i> - เกิดความซ้ำซ้อน เนื่องจากเป็นระบบศาลแต่ให้ยื่นเรื่องอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการอื่น ไม่ได้ยื่นต่อศาลสูง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ผู้ร่างกฎหมายยังคงสับสนว่าส่วนนี้เป็นการพิจารณาพิพากษาคดีหรือเป็นการพิจารณาเพื่อออกคำสั่งทางปกครอง ฉะนั้นผู้ร่างควรกลับไปคิดทบทวนใหม่อีกครั้งหนึ่ง <i>(เว็บไซต์)</i>

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<p>ทุกด้านให้มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้ โดยสะดวก รวดเร็ว ไม่เสียค่าใช้จ่ายสูงจนเกินควร รวมถึงเป็นการคุ้มครองสิทธิในกระบวนการยุติธรรม ของบุคคลที่อยู่ในอำนาจของศาลทหาร ทั้งนี้ ควรกำหนดให้นำหมวด 2 การฟ้องคดีอาญาและคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับร่างพระราชบัญญัตินี้ <i>(เว็บไซต์)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - เป็นระบบการตรวจสอบถ่วงดุล <i>(เว็บไซต์)</i> - เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้เสียหายโดยตรง ถึงแม้ว่าจะมิได้เป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารก็ตาม <i>(เว็บไซต์)</i> - เพื่อให้เกิดความยุติธรรมในการพิจารณาคดี <i>(เว็บไซต์)</i> - เห็นด้วยโดยไม่ระบุเหตุผล <i>(สภานายความในพระบรมราชูปถัมภ์)</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้เสียหายที่มีได้เป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจของศาลทหาร สามารถเป็นโจทก์ยื่นฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมได้อยู่แล้ว และหากขัดข้องเรื่องอำนาจศาลย่อมสามารถยื่นเรื่องให้คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลแก้ไขได้ตามระบบอยู่แล้ว การแก้ไขแบบนี้จึงทำให้เกิดความซ้ำซ้อนโดยไม่จำเป็น <i>(เว็บไซต์)</i>

6 . ท่านเห็นด้วยหรือไม่ กับการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการไต่สวนมูลฟ้องในศาลทหาร การพิจารณาและสืบพยานในศาลทหาร หลักเกณฑ์การห้ามอุทธรณ์ฎีกาในศาลทหาร และหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในศาลทหาร และการควบคุมผู้ต้องหาในกรณีพิเศษ

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<ul style="list-style-type: none"> - ศาลทหารมีหน้าที่พิพากษาคดีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกัคดีทหารที่พิพากษาคดีด้วยคดีแพ่งหรือคดีอาญามากกว่า <i>(เว็บไซต์)</i> - เนื่องจากโดยปกติศาลทหารไม่ปล่อยชั่วคราวหรือมีเงื่อนไขที่เป็นอุปสรรคต่อสิทธิและเสรีภาพ - เห็นด้วยโดยไม่ระบุเหตุผล <i>(สภานายความในพระบรมราชูปถัมภ์)</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - การเป็นพวกเดียวกัน อาจปกป้องความผิดของพวกพ้อง ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรม <i>(เว็บไซต์)</i> - เป็นการบัญญัติที่ฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย เพราะสามารถนำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้ได้อยู่แล้ว <i>(เว็บไซต์)</i> - ไม่เห็นด้วยกับการแก้ไขมาตรา 59 ที่ให้ศาลพิจารณาและสืบพยานต่อหน้าจำเลยเท่านั้น เนื่องจากไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่ง

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
	<p>ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 68 วรรคหนึ่ง ซึ่งวางหลักให้ รัฐพึงจัดระบบการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมทุกด้านให้มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ และให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก รวดเร็ว และไม่เสียค่าใช้จ่ายสูงเกินสมควร และมาตรา 188 วรรคสอง ซึ่งวางหลักให้ผู้พิพากษาและตุลาการย่อมมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีตามรัฐธรรมนูญ และกฎหมายให้เป็นไปโดยรวดเร็ว โดยเฉพาะหากจำเลยหลบหนีระหว่างการพิจารณา <i>(เว็บไซต์)</i></p> <p>- ไม่เห็นด้วยกับการแก้ไขมาตรา 61 วรรคสอง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 25 ลงวันที่ 8 พ.ย. 2520 เนื่องจากทำให้ศาลทหารกลางและศาลทหารสูงสุดมีภาระในการพิจารณาคดีที่ผู้มีอำนาจประกาศใช้กฎอัยการศึกหรือผู้บัญชาการทหารสูงสุดได้ประกาศกำหนดหรือสั่งตามพระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พุทธศักราช 2457 ซึ่งศาลทหารในเวลาไม่ปกติได้พิพากษาแล้วไม่จำเป็น และไม่เป็นที่ยุติต่อการอำนวยความสะดวกยุติธรรมแก่สังคม โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่มีการสู้รบ การประกาศใช้กฎอัยการศึก หรือภาวะสงคราม <i>(เว็บไซต์)</i></p>

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. เห็นด้วยกับหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการไต่สวนมูลฟ้องในศาลทหารตามร่างพระราชบัญญัตินี้ เนื่องจากสอดคล้องกับวิธีพิจารณาของศาลยุติธรรม *(เว็บไซต์)*
2. ไม่เห็นด้วยกับการแก้ไขมาตรา 59 ที่ให้ศาลพิจารณาและสืบพยานต่อหน้าจำเลยเท่านั้น เนื่องจากไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 68 วรรคหนึ่ง ซึ่งวางหลักให้ รัฐพึงจัดระบบการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมทุกด้านให้มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ และให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก รวดเร็ว และไม่เสียค่าใช้จ่ายสูงเกินสมควร และมาตรา 188 วรรคสอง ซึ่งวางหลักให้ผู้พิพากษาและตุลาการย่อมมีอิสระ

ในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายให้เป็นไปโดยรวดเร็ว โดยเฉพาะหากจำเลยหลบหนีระหว่างการพิจารณา *(เว็บไซต์)*

3. ไม่เห็นด้วยกับการแก้ไขมาตรา 61 วรรคสอง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 25 ลงวันที่ 8 พ.ย. 2520 เนื่องจากทำให้ศาลทหารกลางและศาลทหารสูงสุดมีภาระในการพิจารณาคดีที่ผู้มีอำนาจประกาศใช้กฎอัยการศึกหรือผู้บัญชาการทหารสูงสุดได้ประกาศกำหนดหรือสั่งตามพระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พุทธศักราช 2457 ซึ่งศาลทหารในเวลาไม่ปกติได้พิพากษาแล้วไม่จำเป็น และไม่เป็นที่ยุติต่อการอำนวยความสะดวกแก่สังคม โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่มีการสู้รบ การประกาศใช้กฎอัยการศึก หรือภาวะสงคราม *(เว็บไซต์)*

4. การไต่สวนมูลฟ้อง ควรดำเนินการผ่านตุลาการทหารและควรมี Military Jury หรือลูกขุนศาลทหาร และควรมี Military Jury หรือลูกขุนศาลทหารที่มาจากภาคส่วนต่าง ๆ เช่น บุคลากรในสามเหล่าทัพ รวมทั้งคณะกรรมการสภาภาคประชาชนในแต่ละจังหวัด จังหวัดละ 2 คน มาร่วมไต่สวนมูลฟ้องในปัญหาข้อเท็จจริงผ่านศาลจังหวัดทหาร รวมทั้งศาลทหารกรุงเทพฯ ด้วย *(เว็บไซต์)*

7. ปัจจุบันการดำเนินการตามพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 ท่านคิดว่ามีปัญหาและอุปสรรคหรือไม่ อย่างไร และการเสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จะช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้หรือไม่เพียงใด

- 1) ไม่มีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ *(เว็บไซต์)*
- 2) ช่วยให้การอำนวยความสะดวกของศาลทหารมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว อีสระปราศจากอคติทั้งปวง เสียค่าใช้จ่ายเท่าที่จำเป็น แต่มีอุปสรรคในการที่ศาลทหารไม่สามารถสืบพยานลับหลังจำเลยได้ หากปรากฏว่าจำเลยหลบหนีการพิจารณาและสืบพยาน *(เว็บไซต์)*
- 3) คาดว่าการเสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จะช่วยแก้ปัญหาได้ เพราะมีการร่างระเบียบใหม่ให้การปฏิบัติงานต่าง ๆ ของศาลทหารมีความรัดกุมมากขึ้น ทำให้ศาลทหารเหมือนศาลพลเรือนมากขึ้นในยามปกติ ส่งผลให้พลเรือนมีความไว้วางใจในศาลทหารมากขึ้น *(เว็บไซต์)*

8. ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

- ไม่มี

ส่วนที่ 3 รายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดขึ้นจากร่างกฎหมาย

1. ความเป็นมาสภาพปัญหาความจำเป็นที่จะต้องตรากฎหมาย

โดยที่ปัจจุบันจังหวัดทหารบกทุกแห่งได้ยกฐานะเป็นมณฑลทหารบก ทำให้ไม่อาจจัดตั้งศาลจังหวัดทหารได้อีกต่อไป และบริบททางสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปโดยมุ่งให้สิทธิแก่ประชาชนสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้ด้วยตนเอง อีกทั้งคุ้มครองสิทธิในการอุทธรณ์ฎีกาเพื่อให้ได้รับการพิจารณาทบทวนคำพิพากษาโดยศาลที่สูงกว่า ดังนั้น สมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบันและการบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ควรให้ประชาชนซึ่งเป็นผู้เสียหายในคดีอาญาของศาลทหารสามารถใช้สิทธิในการดำเนินคดีอาญาได้ด้วยตนเองและให้สิทธิอุทธรณ์ในคดีอาญาของศาลทหารในเวลาไม่ปกติเฉพาะกรณีที่มีการประกาศใช้กฎอัยการศึก ซึ่งไม่อยู่ในเวลาที่มีการรบหรือสถานะสงคราม จึงจำเป็นต้องตราร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

2. ความสอดคล้องของร่างกฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

มาตรา 68 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดแนวนโยบายของรัฐไว้ว่า “ให้รัฐพึงจัดระบบการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมทุกด้านให้มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ และให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก รวดเร็ว และไม่เสียค่าใช้จ่ายสูงเกินควร”

มาตรา 188 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดไว้ว่า “...ผู้พิพากษาและตุลาการย่อมมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายให้เป็นไปโดยรวดเร็ว เป็นธรรม และปราศจากอคติทั้งปวง”

กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International on Civil and Political Rights - ICCPR)

สิทธิในการฟ้องคดีด้วยตนเองตามข้อ 14.3 (ง) ได้กำหนดว่า บุคคลทั้งปวงย่อมเสมอกันในการพิจารณาของศาลและคณะตุลาการ

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights: UDHR)

ข้อ 7 ของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights: UDHR) ระบุว่า “บุคคลทุกคนเสมอภาคกันตามกฎหมายและมีสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองในทางกฎหมายอย่างเท่าเทียมกันโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติใด บุคคลทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองเท่าเทียมกันโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติใดอันเป็นการละเมิดปฏิญญานี้ และจากการยุยงให้มีการเลือกปฏิบัติดังกล่าว”

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 172

“การพิจารณาและสืบพยานในศาลให้ทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย เว้นแต่บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น...”

3. ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ

3.1 การยกระดับศาลทหารจังหวัดเป็นมณฑลทหาร จะทำให้มีอำนาจในการพิจารณาคดีความทางอาญาที่มีอัตราโทษตั้งแต่สามปีขึ้นไปหรือปรับเกินกว่าหกหมื่นบาท และมีอำนาจพิจารณาคดีอาญาที่นายทหารชั้นสัญญาบัตร ยศตั้งแต่ พลเอก ลงมากระทำความผิดได้ ซึ่งแตกต่างจากอำนาจของศาลทหารจังหวัด ซึ่งมีอำนาจพิจารณาคดีเทียบเท่าอำนาจของศาลแขวงในศาลยุติธรรม โดยพิจารณาได้เฉพาะความผิดเล็กน้อยที่กฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างสูงไว้ให้จำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท

3.2 การกำหนดให้คณะกรรมการตุลาการทหารมีอำนาจในการกำหนดระเบียบเกี่ยวกับคุณสมบัติ พื้นความรู้ หน้าที่และอำนาจของตุลาการพระธรรมนูญ จะทำให้ตุลาการพระธรรมนูญมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีมากกว่ากรณีที่กำหนดให้กระทรวงกลาโหมเป็นผู้กำหนดระเบียบดังกล่าว เนื่องจากจะทำให้การเข้าสู่ตำแหน่งของตุลาการพระธรรมนูญเป็นไปด้วยความยุติธรรม ซึ่งจะเป็นการป้องกันการใช้อำนาจตามอำเภอใจของผู้บังคับบัญชาในการแต่งตั้งตุลาการ เนื่องจากคณะกรรมการตุลาการทหารประกอบด้วยบุคคลหลายภาคส่วน

3.3 ทำให้ประชาชนซึ่งเป็นผู้เสียหายในคดีอาญาของศาลทหาร สามารถใช้สิทธิในการดำเนินคดีอาญาได้ด้วยตนเองในเวลาปกติได้ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เสียหายสามารถสืบเสาะหาพยานหลักฐานต่าง ๆ มาแสดงต่อศาลเพื่อพิสูจน์การกระทำความผิดของจำเลยได้ ซึ่งถือเป็นบทบาทสำคัญประการหนึ่งในการให้ความคุ้มครองแก่บุคคลที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดของบุคคลอื่น

3.4 การกำหนดห้ามมิให้องค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีเป็นผู้พิจารณาและสั่งลงโทษ กรณีที่มีการละเมิดศาล ทำให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ที่ถูกลงโทษ เนื่องจากองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีถือได้ว่าเป็นบุคคลที่มีส่วนได้เสียในกรณีดังกล่าว

3.5 การแก้ไขเพิ่มเติมโดยกำหนดให้คดีที่อยู่ในอำนาจศาลชำนาญพิเศษ ซึ่งประกอบด้วยศาลเยาวชนและครอบครัว ศาลภาษีอากร ศาลแรงงาน ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ และศาลล้มละลายเป็นคดีที่ไม่อยู่ในอำนาจศาลทหาร เป็นขยายขอบเขตในการพิจารณาคดีที่ชัดเจน

3.6 การกำหนดให้ผู้ที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมในการพิจารณาคดีอาญาของศาลทหารสามารถร้องขอต่อ กตท. เพื่อตั้งอนุกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงได้ และการกำหนดให้ผู้ต้องหา จำเลย หรือผู้ที่มีประโยชน์เกี่ยวข้อง สามารถร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวได้ เป็นการให้ความคุ้มครองและรับรองสิทธิในการเข้าถึงกระบวนการพิจารณาคดีที่เป็นธรรมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 โดยไม่ต้องมีประกันหรือมีประกัน หรือมีทั้งประกันและหลักประกัน จะเป็นการอำนวย

ความสะดวกให้แก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ไม่มีญาติ สามารถร้องขอได้ด้วยตนเอง หรือในกรณีที่ผู้ต้องหาถูกควบคุมหรือต้องขังตามหมายศาลจนเป็นเหตุให้ไม่สามารถดำเนินการใด ๆ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้

3.7 การกำหนดให้การพิจารณาและสืบพยานในศาลทหารจะต้องทำต่อหน้าจำเลย เป็นการสร้างความเป็นธรรมให้จำเลยให้ได้มีโอกาสเต็มที่ในการต่อสู้คดีเพื่อปกป้องสิทธิในการพิจารณาและสืบพยานของตน ทำให้สามารถชี้แจงถึงสาเหตุและแรงจูงใจที่แท้จริงที่ได้กระทำความผิดได้อันจะเป็นการลดการใช้ดุลพินิจในการดำเนินกระบวนการพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลย

4. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น

4.1 พระราชบัญญัติให้ใช้พระธรรมนูญศาลยุติธรรม พ.ศ. 2543

4.2 พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498

5. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

5.1 ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

- ไม่มี

5.2 ผลกระทบต่อสังคม

ร่างกฎหมายฉบับนี้ ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยจัดระบบการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพ เป็นธรรมมากยิ่งขึ้น ทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก รวดเร็ว และได้รับการคุ้มครองด้านการยุติธรรมที่เหมาะสม

5.3 ผลกระทบอื่นที่สำคัญ

1) การแก้ไขเพิ่มเติมโดยกำหนดให้ผู้เสียหายที่มีได้เป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารสามารถฟ้องคดีด้วยตนเองได้ อาจก่อให้เกิดผลกระทบ ดังนี้

(1) ผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะหรือประโยชน์ของประชาชน เนื่องจากคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลทหารบางคดีเป็นคดีที่มีความอ่อนไหว เกี่ยวข้องกับความมั่นคง หรือการดำเนินการบางประการอาจมีความเกี่ยวข้องกับภารกิจที่เป็นความลับ การดำเนินกระบวนการพิจารณาบางประการภายในศาลยุติธรรมจึงอาจไม่เหมาะสมกับคดีในลักษณะดังกล่าว

(2) อาจส่งผลกระทบต่อความเสมอภาคในการดำเนินกระบวนการพิจารณาในกรณีบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารซึ่งเป็นผู้กระทำความผิดฐานเดียวกัน และกระทำผิดโดยลำพัง แต่กลับได้รับการพิจารณาในศาลต่างกัน โดยการดำเนินคดีในศาลทหารจะมุ่งเน้นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารซึ่งเป็นผู้กระทำความผิดเป็นหลัก บางกรณีต้องอาศัยความเสียหายในการพิจารณาคดี เพื่อให้การรักษาระเบียบวินัยและอำนาจบังคับบัญชาการทหารยังคงมีอยู่

(3) สิทธิในการเรียกค่าเสียหายอันเกิดจากคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องคดีอาญา โดยผู้เสียหายหรืออัยการทหารในฐานะผู้ดำเนินการแทนผู้เสียหายจะไม่สามารถเรียกร้องค่าเสียหายอันเกิดจากคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องคดีอาญาต่อศาลทหารได้ ผู้เสียหายต้องนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลยุติธรรมภายหลังจากที่ศาลทหารได้มีคำพิพากษา ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสิทธิของผู้เสียหายหรือกระทบต่อสิทธิในการเข้าถึง

กระบวนการยุติธรรมที่อาจไม่สะดวกเท่าที่ควร นอกจากนี้ การนำคดีมาฟ้องยังศาลยุติธรรมเป็นคดีใหม่นั้น ผู้เสียหายอาจต้องเสียเวลาในการดำเนินการ รวมถึงค่าใช้จ่ายหรือค่าธรรมเนียมในการดำเนินการเพิ่มเติมมากขึ้น จึงอาจส่งผลกระทบต่อมาตรฐานการคุ้มครองสิทธิของประชาชนได้ โดยในทางวิชาการเห็นสมควรให้มีการพิจารณาแก้ไขกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหารเพื่อให้การคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายเท่าเทียมกับการคุ้มครองสิทธิในการดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลยุติธรรมด้วย

2) การกำหนดให้ทนายความที่จะแตกต่างกันแก่ผู้เสียหายที่เป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญาในเวลาไม่ปกติ จะต้องเป็นทนายความที่กระทรวงกลาโหมกำหนด อาจส่งผลกระทบต่อความเป็นธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินการ

6. ผลกระทบของร่างกฎหมายที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption Risk Assessment)

6.1 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) ในการกำหนดให้มีระบบคณะกรรมการ

มี ไม่มี

6.2 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) ในการกำหนดให้มีระบบอนุมัติ อนุญาต

มี ไม่มี

6.3 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) ในการกำหนดให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย

มี ไม่มี

6.4 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) ในการกำหนดให้มีการออกกฎหมายลำดับรอง

มี ไม่มี

6.5 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) กรณีกฎหมายไม่ครอบคลุม

มี ไม่มี

6.6 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) กรณีกฎหมายคลุมเครือซ้ำซ้อน หรือขัดกัน

มี ไม่มี

6.7 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) กรณีกฎหมายกำหนดโทษ

มี ไม่มี

7. การกำหนดให้มีระบบอนุญาตอนุมัติหรือการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่

มี ไม่มี

8. การกำหนดให้มีระบบคณะกรรมการ

มี ไม่มี

เหตุผลและความจำเป็น

เนื่องจากในปัจจุบันตุลาการทหารอยู่ภายใต้สายการบังคับบัญชาในกระทรวงกลาโหมที่เป็นฝ่ายบริหาร ทำให้ศาลทหารมีสภาพเป็นองค์กรที่เป็นฝ่ายตุลาการและยังเป็นฝ่ายบริหารด้วย จึงเป็นกรณีที่รบกวนองค์กรบริหารและตุลาการเข้าด้วยกัน ผู้มีส่วนร่วมการดำเนินกระบวนการยุติธรรมไม่ว่าจะเป็นตุลาการ โจทก์ จำเลย หรือผู้มีอำนาจสั่งคดี ล้วนแล้วแต่อยู่ภายใต้องค์กรทหาร อีกทั้งศาลทหารสามารถใช้อำนาจตุลาการได้ด้วยตนเอง โดยปราศจากการคานอำนาจโดยองค์กรที่ใช้อำนาจฝ่ายอื่นเลย อาจทำให้ศาลทหารมีโอกาสที่จะเกิดการใช้อำนาจโดยอำเภอใจ หรืออาจถูกแทรกแซงโดยผู้บังคับบัญชา โดยในการคัดกรองบุคลากรในการเข้าสู่ตำแหน่งตุลาการในศาลทหารนั้น ผู้บังคับบัญชาสามารถใช้ดุลพินิจในการคัดเลือกบุคคลได้ โดยไม่จำเป็นต้องมีการทดสอบหรือสอบคัดเลือก จึงเป็นการเปิดช่องว่างให้ผู้บังคับบัญชาสามารถเลือกบุคคลที่ต้องการให้ดำรงตำแหน่งตุลาการเข้ามาเป็นตุลาการศาลทหารได้ง่าย แม้บุคคลผู้นั้นอาจจะไม่ได้มีความรู้ความสามารถเหมาะสมในการดำรงตำแหน่งตุลาการ หรืออาจเป็นการแทรกแซงอำนาจของตนเข้าสู่ศาลทหารผ่านการแต่งตั้งตุลาการได้ การที่ศาลทหารใช้วิธีการคัดเลือกโดยที่ไม่มีการสอบคัดเลือกหรือทดสอบความรู้ก่อนจะทำการเลือกตัวบุคคลที่เหมาะสมแก่การดำรงตำแหน่งตุลาการ อาจทำให้ได้มาซึ่งตุลาการทหารที่ไม่มีคุณสมบัติหรือความรู้ความสามารถเหมาะสมแก่การเป็นตุลาการและส่งผลเสียต่อมาตรฐานความยุติธรรมและขัดต่อหลักความเป็นอิสระของตุลาการ

การกำหนดให้มีคณะกรรมการตุลาการทหาร (กตท.) ขึ้น โดยประกอบด้วยบุคคลที่มาจากหน่วยงานของทหารและหน่วยงานภายนอกอื่น เช่น ผู้แทนจากที่ประชุมใหญ่ ศาลฎีกา ผู้แทนจากที่ประชุมใหญ่ศาลปกครองสูงสุด เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง และอัยการสูงสุด เป็นต้น จึงเป็นกระบวนการหนึ่งในการป้องกันการใช้อำนาจตามอำเภอใจของผู้บังคับบัญชาที่มีการใช้ดุลพินิจที่ไม่เป็นธรรมในการบรรจุแต่งตั้งตุลาการ

9. บทกำหนดโทษ

- ไม่มี
- โทษทางอาญา
- โทษทางปกครอง
- โทษปรับเป็นพินัย
- โทษอุปกรณ์

เหตุผลและความจำเป็น

เพื่อแยกอัตราโทษในการกระทำผิดฐานละเมิดอำนาจศาลตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งไว้ให้ชัดเจน โดยมีการกำหนดอัตราโทษให้มีความเหมาะสมตามควรแก่พฤติการณ์ ดังนี้

- (1) ตักเตือน โดยจะมีคำตักเตือนเป็นลายลักษณ์อักษรด้วยหรือไม่ก็ได้
- (2) ไล่ออกจากบริเวณศาล
- (3) ลงโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ทั้งนี้ ได้มีมาตรการในการป้องกันมิให้มีการใช้ดุลพินิจในการสั่งลงโทษฐานละเมิดอำนาจศาลอย่างชัดเจน โดยร่างกฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดให้ผู้ที่มิอำนาจในการสั่งลงโทษต้องพิจารณาลงโทษอย่างระมัดระวังและเท่าที่จำเป็นตามพฤติการณ์แห่งกรณี อีกทั้งยังห้ามมิให้องค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีนั้นเป็นผู้พิจารณาและสั่งลงโทษสถานหนักที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ส่วนที่ 4 การเปิดเผยรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างกฎหมาย

คณะกรรมการขับเคลื่อนการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปสู่ภาคประชาชน ได้เปิดเผยรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างกฎหมายทางเว็บไซต์รัฐสภา www.parliament.go.th แล้วตั้งแต่วันที่ 20 กันยายน 2567

คณะกรรมการขับเคลื่อนการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปสู่ภาคประชาชน
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร